

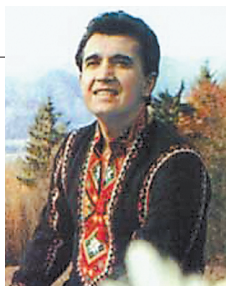
5

Зовнішнє незалежне оцінювання: які новації передбачаються для випускників шкіл

11

Назарію Яремчуку відкривалися найкращі концертні сцени світу, однак найбільше він любив співати чабанам на гірських полонинах

ГАЗЕТА ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ
ЗАСНОВАНА В 1990 РОЦІ

www.ukurier.gov.ua

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

ЧЕТВЕР, 1 ГРУДНЯ 2011 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№ 224 (4622)

ЦИТАТА ДНЯ

СЕРГІЙ АРБУЗОВ:

«Ми вже направляємо в Європу гривню, аби тамтешні жителі змогли придбати нашу валюту ще до приїзду в Україну».

Голова НБУ про створення умов для європейських уболівальників Євро-2012

Буде «ТАК», вирішили ми

Потяг «Hyundai» презентують до кінця місяця

ІНФРАСТРУКТУРА. Поїзд, що з'єднає українські міста-господарі Євро-2012 швидкісним залізничним сполученням, буде презентовано наприкінці грудня у Південній Кореї. Про це повідомив віце-прем'єр-міністр — міністр інфраструктури Борис Колесніков.

За його словами, на регулярних залізничних маршрутах перші поїзди курсуватимуть уже з травня 2012 року, а розклад буде відомо у квітні. Урядовець звернув увагу на очевидні переваги швидкісного сполучення. «Зараз, наприклад, щоб дістатися до Львова з Донецька, потрібно приблизно 26 годин. З травня 2012 року дорога до Львова становитиме всього 11 годин — з однією пересадкою в Києві. Між швидкісними поїздами, що приходять з Донецька та прямують до Львова, різниця буде не більше години», — запевнив Борис Колесніков.

Як нагадує прес-служба Міністерства інфраструктури, Укрзалізниця отримає 10 нових міжрегіональних електропоїздів «Hyundai» у дев'ятивагонній комплектації.

ЦИФРА ДНЯ

4%

До такого показника уряд скоригував прогноз зростання ВВП наступного року (було 5,5%) через погіршення фінансово-економічної ситуації у світі

ЗНАМЕННА ДАТА. 20 років тому на Всеукраїнському референдумі 84,18% наших співвітчизників шляхом безпосередньої демократії підтримали незалежність своєї держави

Пенсії ліквідаторам призначають не суди

ЗАСІДАННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ. Уряду нарешті вдалося знайти компроміс між інтересами людей і можливостями бюджету

Юрій МЕДУНИЦЯ,
«Урядовий кур'єр»

Одним із основних завдань уряду будь-якої країни є вмиле оперування бюджетними коштами. Аби при розпо-

ділі суспільного пирога не забути і не обділити жодну з верств населення. Так, учителі, лікарі, пенсіонери, а також соціально незахищені громадяни не повинні відчувати себе приниженими й об-

раженими. Наскільки вдається досягти такого балансу — вже інша річ, яка залежить від багатьох внутрішніх і зовнішніх чинників.

Можна багато обіцяти й навіть дати різні блага. Але,

якщо їх не буде підкріплено реальними розрахунками і наявними ресурсами, є високий ризик дуже легко втрапити в таку халепу, витягти з якої державу буде надзвичайно складно. От і Прем'єр-міністр

Микола Азаров переконаний: «Розв'язання гострих соціальних проблем кожної людини для всіх нас завжди на першому місці. Я відповідаю за це перед суспільством».

2

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України **з 30 листопада 2011 року**

USD 798.9700

за 100 доларів США

EUR 1065.5064

за 100 євро

RUB 2.5509

за 10 рублів

AU 137183.15

AG 2553.51

за 10 тройських унцій

PT 123201.17

PD 46579.95

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Пенсії ліквідаторам призначають не суди

(Закінчення. Початок на стор. 1)

Непроста кризова спадщина і фінансова нестабільність у Європі змушують уряд ретельно й послідовно підходити до питання підвищення соціальних стандартів. «Я нікого не лякаю, але треба все зважувати і створювати власний запас міцності», — вважає Прем'єр. — Бо наслідки економічної кризи не повинні погіршити життя найбільш соціально вразливих верств населення — пенсіонерів, інвалідів, чорнобильців, самотніх матерів».

Цього вимагає час, вимагають і потребують люди. І з ними треба радитись у пошуках справедливого компромісу. Що засвідчили останні події в Донецьку, коли в ході акції протесту помер літній чоловік? По-перше, певні сили використали людський біль у вигляді своєрідного тарану для лобіювання своїх інтересів, спровокувавши заворушення. По-друге, слабкість місцевої влади, яка не змогла донести до протестувальників позицію уряду і, власне, той компроміс, досягти якого вдалося в суперечці між інтересами людей і можливостями держави. «Це жахлива несправедливість! Протести закінчаться, а людину не повернеш», — ось про що закликає замислитися підлеглих Микола Азаров.

Не грошима єдиними

Пошук компромісного й справедливого рішення щодо пенсій ліквідаторам чорнобильцям тривав

Протести чорнобильців під Будинком уряду грошей в бюджет не додадуть

кілька тижнів. Микола Азаров хоч і не побував у епіцентрі донецьких подій, але багато часу присвятив консультаціям із громадськими організаціями, експертами, простими людьми. Було обговорено всі аспекти й варіанти нарахування пенсій.

Постанова Кабінету Міністрів № 1210, якою осучаснено порядок обчислення пенсійного забезпечення цим категоріям громадян, набула чинності після оприлюднення у вчорашньому номері «Урядового кур'єра». Прем'єр-міністр назвав це рішення історичним і водночас важким. Істотне підвищення чорнобильських пенсій мимоволі відволікатиме фінансові ресурси від інших програм. «Але ми взяли на себе відповідальність зробити пріоритетом гідний рівень соціального захисту

саме цих людей», — підкреслив глава уряду.

Він також пояснив, що з 1 січня наступного року розмір середньої реальної пенсійної виплати чорнобильцям зросте з 1815 грн цього року до 4129 грн у 2012 році і становитиме близько 516 доларів. Цей показник перевищує середню загальну пенсію в Польщі, Чехії, Естонії, Угорщині, Латвії та Литві.

Крім грошей, чорнобильці потребують належного піклування, лікування та елементарної уваги. Результатом зустрічей Прем'єра стала не лише заведена постанова. «З наступного року ми розпочинаємо реалізовувати програму реконструкції та переоснащення спеціалізованих лікарень для чорнобильців», — продовжив тему Микола Азаров. — Забезпечимо безоплатні медикаменти і поліп-

шене харчування, створимо режим особливого сприяння в отриманні довідок, юридичний допомозі».

Суми й перспективи

А судові рішення пенсій не замінять. Нарікання Прем'єра викликає саме ця тенденція. Він вважає, що такий конвеєр було запущено штучно і він не обійшовся без фальсифікацій: «Окремі близькі до судів юристи збирали списки чорнобильців, умовляли їх подати позов і фактично за хабар організували сотні й тисячі судових рішень».

Лише в Білоцерківському районі Київщини, використовуючи фальшиву печатку суду, шахраї підробили 260 таких рішень на суму 9 млн грн. Середня ж пенсія в Україні становить нині 1200 грн. «І в такий спосіб у них

відбирають кошти», — обурюється Микола Азаров.

За його словами, вже розпочато масштабне вивчення кожної персональної справи, яке для кожної людини завершиться законним і справедливим рішенням. Координувати цю роботу доручено профільному міністру й віце-прем'єру Сергію Тігіпку.

Ці слова Миколи Азарова на брифінгу в стінах Будинку уряду підтвердив голова Пенсійного фонду Борис Зайчук. Його відомство оскаржить рішення судів щодо перерахунку пенсій чорнобильців на суму понад 11 млрд грн. Це стосуватиметься всіх аналогічних рішень. На сьогодні суди першої інстанції планують розглянути справ на суму 5,3 млрд грн, у другій інстанції — на суму 5,9 млрд.

Нині розпочато й реалізацію згаданої постанови №1210. Окрім зазначеного вище середнього рівня в

4129 грн, діти-інваліди з числа потерпілих внаслідок аварії на ЧАЕС отримуватимуть підвищені виплати — з 380 до 842 грн. Буде збільшено й додаткові пенсії за завдану здоров'ю шкоду на 20% від прожиткового мінімуму для непрацюючих громадян. Це збільшить пенсійні виплати з 495 до 994 грн.

Вже до 15 грудня цього року Пенсійний фонд перерахує і призначить новий розмір пенсій для чорнобильців. І цьому процесу не повинен завадити дефіцит Пенсійного фонду. За підсумками року його очікують на рівні 31 млрд грн, повідомив посадовець. Однак сума ця набігла не лише за поточний, а й за минулі роки.

ЩО РОЗГЛЯНУТО НА ЗАСІДАННІ УРЯДУ

- ✓ Про внесення зміни до Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей (постанова Кабінету Міністрів);
- ✓ Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві (постанова Кабінету Міністрів);
- ✓ Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності (постанова Кабінету Міністрів);
- ✓ Про внесення зміни до переліку робіт і послуг у сфері забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, які виконуються і надаються за плату (постанова Кабінету Міністрів);
- ✓ Про затвердження Державної цільової науково-технічної програми використання в органах державної влади програмного забезпечення з відкритим кодом на 2012—2015 роки (постанова Кабінету Міністрів);
- ✓ Про заходи щодо поліпшення освітлення населених пунктів (розпорядження уряду);
- ✓ Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року (розпорядження уряду).

Корупцію — під корінь

ВИМОГИ. Вітаючи працівників прокуратури з професійним святом, Президент окреслив для них стратегічні завдання

Глава держави Віктор Янукович наголосив на тому, що за 20 років роботи прокуратури незалежної України її співробітники зробили вагомий внесок у становлення сучасної правової держави. «Ваша сумлінна повсякденна робота, спрямована на утвердження верховенства закону, зміцнення правопорядку, захист прав і свобод людини та громадянина здобула прокуратурі авторитет як одної з найбільш ефективних державних інституцій», — сказав Президент на урочистому зібранні з нагоди Дня працівників прокуратури.

Він висловив переконання, що стандартом діяльності прокуратури повинні бути не лише високий професіоналізм, а й бездоганні моральні якості — особливо з огляду на увагу суспільства до роботи цього відомства. «В умовах реформування до прокурорів висувуються нові підвищені вимоги, перед ними ставляться складніші завдання, які вимагають величезної напруги сил і готовності слідувати своєму професійному обов'язку», — зазначив Президент.

Говорячи про прийняття нового Кримінально-проце-

суального кодексу, глава держави висловив упевненість, що нова редакція документа забезпечить приведення вітчизняного кримінально-процесуального законодавства у відповідність до європейських стандартів. Насамперед, за словами Віктора Януковича, йдеться про реалізацію принципів змагальності та рівності сторін, гарантії високого рівня захисту прав і свобод людини та громадянина.

Крім того, Президент висловив переконання, що новий КПК надасть правоохоронним органам сучасні і дієві механізми боротьби зі

злочинністю, сприятиме підвищенню оперативності, ефективності та справедливості кримінального судочинства. «Втілення абсолютно нових підходів у сфері кримінальної відповідальності та кримінального правосуддя повинно привести до очікуваних суспільством якісних змін в українській правовій системі», — підкреслив глава держави. Він також наголосив на тому, що проект нового КПК вже отримав загальном позитивну оцінку експертів Ради Європи, повідомляє прес-служба Президента.

Також Віктор Янукович звернув увагу на реформування адвокатури та прокуратури, яке сприятиме якісним змінам вітчизняної правової системи. «Новий Закон «Про прокуратуру» має дати змогу розвивати якісно нову установу, з новими фаховими стандартами службової діяльності її співробітників. Основними принципами її організації мають бути законність, справедливість, неупередженість, об'єктивність та пріоритетність прав і свобод людини незалежно від її соціального статусу», — зазначив Президент.

Глава держави наголосив: реформування системи органів правопорядку передусім спрямоване на модернізацію форм і методів діяльності, приведення їх до найсучасніших демократичних засад.

Окреслюючи стратегічні завдання на найближчі роки, Президент заявив, що правоохоронні органи повинні жорстко протидіяти корупції. Він відзначив вагомий внесок прокуратури у виконання цього ганебного вимогу й надалі діяти в цьому напрямку ініціативно, наполегливо та рішуче.

На новонароджених виділили додатковий мільярд

СОЦПОЛІТИКА. Кабінет Міністрів передбачив додаткові витрати на виплати по народженню дитини, врахувавши динаміку народжуваності, яка перевищила всі очікувані прогнози. У зв'язку з цим прийнято рішення збільшити суму допомоги на 1 млрд грн до

кінця року. Про це повідомив Прем'єр-міністр Микола Азаров на своїй сторінці в соціальній інтернет-мережі Фейсбук.

«Уряд терміново зробив зміни до бюджетного розпису. На жаль, деякий час потрібен на узгодження цих змін з Верховною Радою — так вимагає

закон. Нині всі процедури виконані, і, як мені повідомили в Державному казначействі, гроші вже перераховано в регіони. Тепер справа за оперативною роботою місцевих органів соціального забезпечення», — цитує слова Прем'єр-міністра департамент

інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату КМУ.

Глава уряду закликав громадян разом контролювати роботу таких органів на місцях, щоб вони швидко впоралися з цією роботою: «Відповіді «грошей ще немає» не

приймаються. Мені можна повідомляти про такі неправдиві відмовки, що свідчать про нерозпорядливість, — вживемо заходів. Але, думаю, все буде добре, всі мами вчасно отримають належні суми».

Слід зазначити, що в 2011 році в державному бюджеті

передбачено 26 млрд 368,2 млн грн на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, а також інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам. Тільки в листопаді нарахування такої допомоги становить 2 млрд 444,4 млн грн.

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

У Росії чекають на Президента та спостерігачів

ВІДНОСИНИ. Дату візиту Віктора Януковича ще не визначено, а українські парламентарії спостерігатимуть 4 грудня за виборами до Держдуми

Діалог між Україною та Росією нині вийшов на якісно новий рівень: держави мають всі передумови для розвитку масштабного та ефективного співробітництва. Про це заявив Президент Віктор Янукович під час зустрічі з Головою Ради Федерації Федеральних Зборів Російської Федерації Валентиною Матвієнко.

Віктор Янукович назвав предметом особливої уваги створення умов для активної міжрегіональної співпраці, яка може стати новим імпульсом для розвитку економіки України та Росії. «Це та сфера, в якій Рада Федерації Росії може брати найбільш активну участь і бути модератором цієї роботи разом із Верховною Радою. Ця робота має колосальний невикористаний потенціал», — цитує слова Президента його прес-служба.

Україна має намір розвивати відносини з Митним союзом Росії, Білорусі та Казахстану в рамках формули «3+1». Як передає УНІАН, про це під час зустрічі з Валентиною Матвієнко заявив Прем'єр-міністр Микола Азаров.

«Ми уважно стежимо за діяльністю Митного союзу, вивчаємо цей досвід, і ту формулу, яку наш Президент запропонував — «3+1», — ми

Віктор Янукович переконував Валентину Матвієнко у необхідності регіональної співпраці

готові реалізовувати в своїх діях», — сказав глава уряду.

Він підкреслив, що у відносинах між Україною та Росією є деякі спірні питання, зокрема цінові, проте співпраця розвивається на високому рівні. Прем'єр також привітав російського високопосадовця із завершенням переговорів про вступ Росії до Світової організації торгівлі.

Валентина Матвієнко також зустрілася з Головою Верховної Ради Володимиром Литвином, після чого вони провели спільний брифінг. Най-

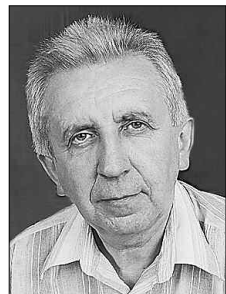
більше журналістів цікавило, чи існують домовленості про візит Віктора Януковича до Росії. Валентина Матвієнко повідомила, що Президент України отримав запрошення відвідати РФ, однак дата — невідома. Її узгоджуватимуть за дипломатичними каналами. Водночас російська гостя додала, що дата візиту залежатиме від графіка Президента й домовленостей між керівниками наших держав, повідомляє Укрінформ.

У свою чергу Володимир Литвин говорив про вибори до Державної

думи Росії. Він повідомив, що українські нардепи поїдуть до РФ спостерігати за виборчим процесом. Спікер поінформував, що наші представники увійдуть до складу делегації спостерігачів від СНД та ОБСЄ. Володимир Литвин також висловив сподівання, що українські спостерігачі ефективно попрацюють на російських виборах і згодом поділяться своїми спостереженнями і думками про виборчий процес, що може стати корисним з огляду проведення парламентських виборів в Україні.

ПРОШУ СЛОВА!

Доки скарга гріє — можна дурити

Олександр ВЕРТИЛЬ, «Урядовий кур'єр»

Недавно зателефонувала знайома сумчанка, попросивши поради в одній рахувальній ситуації. Більш як півроку тому вона вирішила замовити пам'ятник на могилу тітки, аби саме на роковини вшанувати пам'ять про близьку людину. Оскільки зараз у Сумах, як, до речі, і в будь-якому іншому місті, немає особливих проблем щодо спеціалізованих фірм, то звернулася до однієї з них, що належить трьом приватним підприємцям. Ті відразу ж прийняли замовлення, взяли 400 гривень завдатку, дали не тільки документи, а й гарантію, що рівно через місяць пам'ятник буде готовий.

Однак минув місяць, другий, а на тому кінці телефонного дзвоні підприємці пояснювали, що у них виникли непередбачувані труднощі і треба ще трішки зачекати. Скільки? Важко сказати. Але запропонували дзвонити і цікавитися. Жінка телефонувала не раз, і не двічі, й не тричі... Спершу «фірмачі» хоч щось обіцяли, згодом почали віднікуватися від обіцяного, а потім узагалі перестали відповідати на дзвінки. Замовниця спробувала була зустрітись в офісі фірми, але підприємці відмовилися з нею спілкуватися: мовляв, сказано — чекайте, а набридатиимете — взагалі залишитеся без нічого. Тож розгублена сумчанка вирішила звернутися до правоохоронців, аби ті приструнили зухвальців.

Заяву в міліцію прийняли, хоч нічого певного не пообіцяли. Порекорендували написати скаргу ще й до обласного управління у справах захисту прав споживачів. Оскільки з фахівцями цього відомства добре знайомий, то попросив їх пролити світло на ситуацію.

Як пояснила заступник начальника управління Алла Степаненко, з подібними фактами доводиться мати справу ледь не щодня. Приміром, за 9 місяців цього року від споживачів і покупців надійшло 428 заяв, з яких майже половина — саме на незадовільну якість наданих послуг (решта стосується якості продовольчих та інших товарів). Характерно, що тенденція не тільки зберігається, а й набирає обертів. Це пов'язано передусім із тим, що на сьогоднішньому ринку послуг масово з'являються нові їх різновиди, наприклад, Інтернет-кафе, фітнес-клубів, саун, соляріїв тощо.

Але, хоч як парадоксально це звучить, спеціалісти управління... не мають права перевіряти такі підприємницькі структури, оскільки останні не зараховані до переліку суб'єктів господарювання з високим, середнім чи навіть незначним ступенем ризику. Така засторога зафіксована положеннями постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2008 року №1164. Тож спеціалісти управління навіть не вносять такі суб'єкти господарювання до планів перевірок.

Утім, є виняток: якщо надходить скарга, то такі «діячі» потрапляють у поле зору управління. Хоч і тут не обходиться без ложки дьогтьових непорозумінь. Значна частина послуг не входить до визначення побутових і не може перевірятися відповідно до вимог Правил побутового обслуговування населення. Адже останні затверджені ще 4 червня 1999 року(!) і безнадійно застаріли.

Здавалося б, вихід один: терміново вносити відповідні поправки до законодавчих документів, які б дозволяли спеціалістам управління мати хоч якісь важелі впливу на пройдисвітів. Але це поки що залишається тільки побажанням.

В управлінні ж прийняли заяву моєї знайомої, пообіцявши «навернути» фірмачів на істинний шлях. Хоча, знову-таки, з огляду на чинне законодавство зробити це буде не зовсім просто.

Не встиг у п'ятницю, чекай понеділка

Оксана ГОЛОВКО, «Урядовий кур'єр»

ШЛАГБАУМ. Любиш їздити — люби й у черзі стояти. Саме так можна перефразувати відому російську приказку, описуючи ситуацію, що склалася цими днями у напрямку «виїзд з України» на українсько-словацькому кордоні у пункті пропуску «Ужгород — Вишне-Немецьке»: кількість автомобілів, переважно вантажівок, що очікують «добра» від митниці, вчора перевищила сотню.

Головною причиною затримки, виявляється, стала офіційна заборона на рух вантажних транспортних засобів у вихідні дні Словаччини.

Як прокоментував перший заступник начальника Чопської митниці, у зоні діяльності якої перебуває зазначений пункт пропуску, Володимир Середа, з-поміж причин — також відсутність у перевізників дозволів для проїзду територією Угорської Республіки. А ще — збільшилася кількість російських перевізників через відсутність у них дозволів для проїзду дорогами Польщі. Крім цього, угорськими колегами у пункті пропуску «Захонь» посилено контроль перевірки технічного стану транспортних засобів та тахографів і стовідсотково скануються транспортні засоби з товарами.

Аби розв'язати проблему, керівництво Чопської митниці провело низку зустрічей зі словацькими митниками та прикордонниками, в ході яких досягнуті домовленості, зокрема, про тимчасову відмову від сканування порожніх цистерн, рефрижераторних секцій та транспортних засобів з суцільнометалевими вантажними відсіками.

П'ять зірок для збірної Швеції

Світлана ГАЛАУР, «Урядовий кур'єр»

ІНФРАСТРУКТУРА. У Харкові відкрився п'ятизірковий «Superior Hotel», який стане частиною навчально-тренувальної бази до Євро-2012. У церемонії відкриття взяли участь віце-прем'єр-міністр — міністр інфраструктури Борис Колесніков та керівники міста й області. «Цей готель перший у Харкові, який із самого початку був спроектований як п'ятизірковий», — зазначив

президент «Superior Golf Club», заступник голови Харківської облдержадміністрації Юрій Сапронов. За його словами, під час Євро-2012 готель прийме одну зі збірних-учасниць фінального турніру, найімовірніше, команду Швеції.

Нова споруда розташована за 15 хвилин їзди на автомобілі від історичного центру міста і побудована за програмою приватно-державного партнерства. Загальний обсяг інвестицій у будівництво готелю становить 210 млн гривень,

а площа всього комплексу — 9850 кв. м. За архітектурними формами це ексклюзивний бутик-готель класу «люкс», розрахований на 50 номерів, який відповідає найвищим світовим стандартам. До послуг гостей пропонуються бізнес-центр, закритий, відкритий і дитячий басейни, а також салон краси, солярій, процедурні кабінети, фітнес- і тренажерний зал, російська і турецька лазні. На території є також вертолітний майданчик, мотель та тенісні корти.

До готовності в Харкові став ще один об'єкт Євро-2012 — нова злітно-посадкова смуга міжнародного аеропорту, яку здали в експлуатацію за день до відкриття п'ятизіркового готелю. Вона стала завершальним етапом у великомасштабних будівельних роботах з реконструкції аеропорту. Нагадаємо, влітку 2010 року здали в експлуатацію привокзальну площу і новий пасажирський термінал, а восени 2011-го — VIP-корпус і тимчасовий аеровокзал.

Бродячі тварини загрожують Євро і... гаманцям

ІНІЦІАТИВА. Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Анатолій Близнюк пропонує ввести податок на громадян для утримання бродячих тварин. Таку ідею він озвучив на урядовому брифінгу. «Ми запровадимо податок для утримання бродячих собак і котів. У державі немає такого податку. Аби вирішити ці питання, потріб-

но розділити витрати на кількість населення», — заявив міністр.

Свою позицію він аргументував тим, що у ЗМІ з'являються публікації, які закликають іноземних громадян не відвідувати українську частину Євро-2012 у зв'язку із жорстоким поводженням з бродячими тваринами в країні, передає Укрінформ.

Говорячи про комунальне господарство, Анатолій

Близнюк пообіцяв відремонтувати 6 тис. ліфтів по всій Україні. Крім того, урядовець підкреслив, що необхідно створити систему, аби мінімізувати можливість поломки ліфтів.

Торкнувся міністр й створення організацій співвласників багатоквартирних будинків. За його словами, нині щонайменше половина органів місцевого самоврядування з тих чи тих причин

не зацікавлені в роботі ОСББ. Водночас він наголосив на тому, що нині залишилося лише 42% від раніше існуючих ЖЕКів, а решта структур, які надають житлово-комунальні послуги, є приватними. Тому Анатолій Близнюк зазначив, що очолюване ним міністерство ставить завдання розробити систему, за якої ОСББ могли б спокійно існувати та розвиватися.

ПОДІЇ ТА КОМЕНТАРІ

Які новації чекають на учасників ЗНО-2012

ВСТУПНА КАМΠΑНІЯ. Дворівневого тестування з математики поки що не буде

Ірина ПОЛЩУК,
«Урядовий кур'єр»

З кожним днем до вступної кампанії залишається дедалі менше часу. Поки що майбутні випускники старанно навчаються, проте вже сьогодні вони переїмаються, чи не буде збігу в часі проведення Євро-2012 із зовнішнім незалежним оцінюванням, яке всі за звичкою називають тестуванням. Цю непросту ситуацію з'ясував «Урядовий кур'єр».

Специфіку врахували

В Українському центрі оцінювання якості освіти (УЦОЯО) переконують, що нікому не доведеться після уроків складати ще й тести.

— Справді, проведення незалежного оцінювання співпадає з закінченням навчального року, проте не для тих, хто проходить тестування. В дітей, які складатимуть ЗНО, навчальний рік уже закінчиться, і складати тести вони будуть лише після того, як відгуляють свої випускні вечори, проведення яких запла-

новано на 12-13 травня, — переконає керівник Центру Ірина Зайцева. — Перші тестування почнуться 15 травня. Інша річ, що в зв'язку з проведенням Євро-2012 певні незручності для тих, хто складатиме тести, все ж будуть. Цього нам, на жаль, уникнути не вдалося, оскільки потрібно було вкластись у суворо відведений термін. Однак ми зробили все можливе, щоб учням було зручно. Так, при складанні календаря тестування врахували цьогорічну специфіку, тому першими проводитимуться не дуже затребувані тести. Тобто ті, на яких ми не чекаємо надвеликої кількості учасників: 15 травня — хімія, 17 травня — російська мова, 19 травня — географія, 21-22 травня — математика і 24 травня — всесвітня історія. А вже після закінчення навчального року 28-29 травня пройде тестування з української мови, котре, як і в попередні роки, є обов'язковим для всіх абітурієнтів.

Як і в минулі роки, результати тестування оголошуватимуться

поетапно. Хоч до 1 липня всі оцінки — як головної, так і додаткової сесій — будуть оприлюднені. Випускники минулих років, як і зазвичай, зможуть узяти участь у тестуванні-2012 безкоштовно.

Не перший рік в учнівському середовищі обговорюється можливість введення дворівневих тестів, приміром, з математики. Адже абітурієнтові, який планує вступити на економічний чи математичний факультет, знати цей предмет потрібно краще, аніж гуманітарію. Проте в Центрі оцінювання якості освіти переконують, що цього року суттєвих новацій при проведенні ЗНО не буде. Також фахівці УЦОЯО зазначають, що подібна ініціатива має йти від вишів.

— На мою думку, проводити дворівневі тести з тієї ж математики поки що передчасно, — каже Ірина Зайцева. — Тому що результати тестів з математики, на жаль, не обнадійливі. Проте вважаю, що через кілька років така новація буде введена, адже це один з параметрів якісної освіти. Подібні розмови також сто-

суються й тестування з іноземної мови.

Привілеї зникнуть

А ось батьки переймаються з приводу того, чи можна підготуватися до проведення тестів без допомоги репетитора. Фахівці впевнені, що це можливо, якщо правильно організувати свою роботу. Звісно, вчителі мають консультувати учнів. Допоможуть у цьому нелегкому процесі й додаткові матеріали, яких нині більш ніж достатньо. Проте купуючи різні посібники, варто бути дуже уважним, оскільки щороку програма перезатверджується, тому тим, хто користується матеріалами минулих років, варто бути обережними. Це не свідчить, що їх не можна долучати до процесу підготовки, проте потрібно робити корекцію на навчальну програму цього року. Приміром, у минулому році програму з іноземної мови було суттєво доопрацьовано.

— Ми вже розробили комплект матеріалів для підготовки до ЗНО-2012, і на нашому сайті є

демонстраційний тест, — продовжує Ірина Зайцева. — Доволі часто трапляється, що чим ближче тестування, тим більше з'являється різних матеріалів для підготовки до тестів. Я не кажу, що вони погані, просто ми їх не оцінювали. Хоч мені доводилося стикатися з контрафактною продукцією. Були випадки, коли брали посібник за 2009 рік і просто змінювали обкладинку на 2011 рік.

Нагадали фахівці про те, що ніяких привілеїв при складанні ЗНО немає. Це стосується і призерів міських олімпіад. Єдине, якщо учень має якісь фізичні недоліки, то для нього можуть бути створені додаткові умови. Приміром, дитина погано бачить, тоді їй можуть надати пристрої для читання тексту. Але про це потрібно говорити при реєстрації, а також надати медичну довідку. Інша річ, що переможцям всеукраїнських олімпіад і всеукраїнського конкурсу робіт Малої академії наук нараховуються додаткові бали при зарахуванні до вишів.

Щеплення проти паротиту робитимуть один раз

ПРОФІЛАКТИКА. В Україні почав діяти новий календар обов'язкової вакцинації

Наталія ДОЛИНА,
«Урядовий кур'єр»

Він значно відрізняється від попереднього, який був прийнятий у 2006 році. Відмінена ревакцинація проти туберкульозу в 14 років (в попередньому календарі вакцинація проводилася у віці 7 і 14 років), передбачено, що це щеплення має проводитися тільки в 7 років. Також відмінена ревакцинація в 15 років проти паротиту у хлопчиків та проти краснухи у дівчат.

Втім, у новому календарі профілактичних щеплень розширюється перелік рекомендованих щеплень. До вже існуючого переліку інфекцій, куди входять щеплення проти гепатиту А і В, грипу, пневмококової інфекції, додано кашлюк (раніше це було обов'язкове щеплення тільки для дітей, а тепер його можна проводити і дорослим), краснуху, епідемічний паротит, кір (для дорослих), менінгококову інфекцію (для дітей і дорослих).

Зміни в календарі щеплень стосуються і розділу «Щеплення за станом здоров'я». Зокрема розширено перелік вакцин, які можуть використовуватися для щеплення проти пневмококової та менінгококової інфекцій.

— Новий календар більш наближений до європейських стандартів, — вважає головний спеціаліст Управління громадського здоров'я та санітарно-епі-

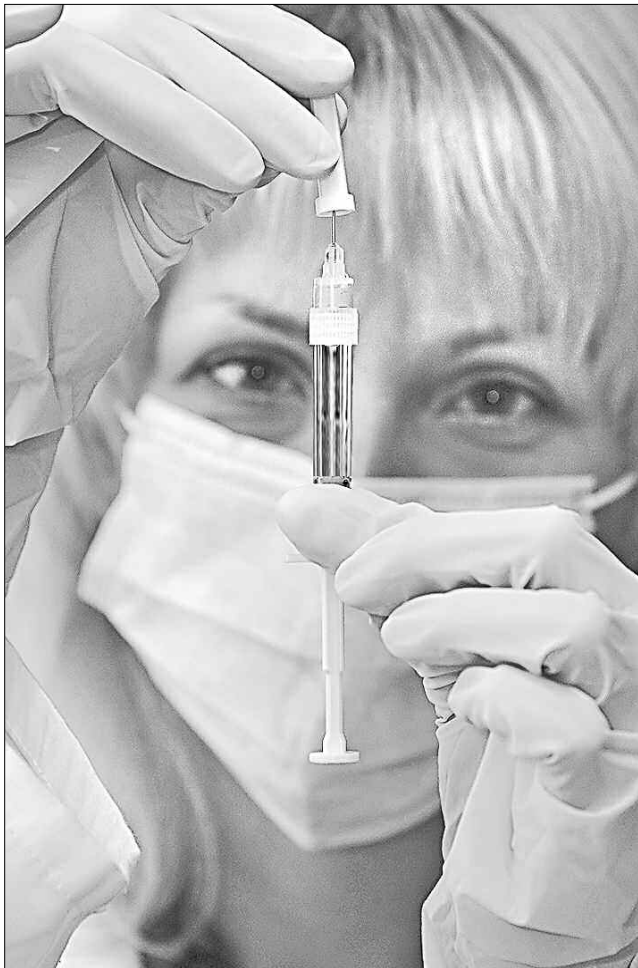

Фото з сайту med-diagnos.ru

Щеплення — бар'єр для інфекцій

демічного благополуччя населення МОЗ України Сергій Платов. — Дотримання такого порядку забезпечить епідемічне благополуччя населення та попередження інфекцій, керованих вакцинацією. Новий календар передбачає такий важливий фактор, як критерій оцінки

поствакцинального періоду. Справа в тому, що вакцинація захищає від конкретної інфекції. Але може трапитися так, що у людини на момент вакцинації існують інші захворювання. Специфічних ознак наслідків щеплення немає, тому протягом 30 днів всі порушення в стані здоров'я

будуть відслідковувати й аналізувати. Вперше введено новий термін — несприятливі події (НІП) — це все, що відбувається з людиною протягом місяця після щеплення.

Фахівці визнали, що з поставками вакцин цього року були певні проблеми, але сьогодні ситуацію виправили.

— Всі вакцини, які закладені в календарі щеплень як обов'язкові, закуплені. Це вакцини брендированих виробників, які не один рік поставляють їх у багато розвинутих країн світу. Вакцини закуплені, виходячи з наявних на сьогодні обсягів фінансування. Вони надходять у регіони після проходження обов'язкового лабораторного контролю. Практично в усі регіони України поставлено вакцини проти основних інфекцій, які закладені в календарі профілактичних щеплень, зокрема проти кашлюку, дифтерії, правцю, поліомієліту, проти кору, паротиту та краснухи, туберкульозу та гепатиту В, — запевнив Сергій Платов.

За словами головного позаштатного спеціаліста МОЗ зі спеціальності «дитячі інфекційні хвороби» Сергія Крамарева, дітей, які через перебої з поставками вакцин своєчасно не отримали обов'язкових профілактичних щеплень, вже почали щеплювати за індивідуальним графіком.

ДОКУМЕНТИ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 21 листопада 2011 р. № 1195-р
Київ

Про погодження укладення договору про спільну діяльність

1. Погодитися з пропозицією Національного агентства з питань підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу та реалізації інфраструктурних проєктів щодо укладення договору про спільну діяльність між державним підприємством «Готель «Спорт» і товариством з обмеженою відповідальністю «Юджин» з включенням до нього умов про те, що земельна ділянка, на якій здійснюється реконструкція будівлі готелю «Спорт», перебуває у постійному користуванні зазначеного державного підприємства, вклад державного підприємства «Готель «Спорт» у спільну діяльність та його частка в результаті такої діяльності повинні становити не менш як 50 відсотків, а також, що пропозиції про внесення змін та доповнень до договору погоджуються зазначеним Агентством з Кабінетом Міністрів України.

2. Національному агентству з питань підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу та реалізації інфраструктурних проєктів разом з Міністерством економічного розвитку і торгівлі, Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, Міністерством фінансів погодити перелік, склад робіт та обсяги фінансування реконструкції будівлі готелю «Спорт».

Прем'єр-міністр України М. АЗАРОВ

ОГОЛОШЕННЯ

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
оголошує конкурс із зарахування до кадрового резерву на 2012 рік на посади державних службовців другої категорії, призначення на які здійснюється Президентом України за поданням Прем'єр-міністра України або Кабінетом Міністрів України
(01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, 12/2)

Заступник Міністра економічного розвитку і торгівлі України — керівник апарату

Урядовий уповноважений з питань дерегуляції господарської діяльності
Урядовий уповноважений з питань співробітництва з Російською Федерацією, державами — учасницями Співдружності Незалежних Держав, Євразійського економічного співтовариства та іншими регіональними об'єднаннями
Урядовий уповноважений з питань європейської інтеграції
Урядовий уповноважений з питань співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями та залучення міжнародної технічної допомоги
До участі у конкурсі допускаються особи, які є громадянами України та відповідають таким кваліфікаційним вимогам:
повна вища освіта відповідного професійного спрямування (магістр, спеціаліст);
стаж державної служби чи служби в органах місцевого самоврядування не менш як 5 років;
займають (займали) посади державних службовців чи посадових осіб місцевого самоврядування не нижче четвертої категорії.
Документи приймаються протягом 30 календарних днів з дня оголошення про проведення конкурсу.
Додаткова інформація надається за телефоном: 253-92-83.

З ПЕРШИХ ВУСТ

«Прокуратура розуміє роль ЗМІ в суспільстві»

Генеральний прокурор України
Віктор ПШОНКА

Так розпорядилася історія, що в другій половині нинішнього року багато українських державних інституцій відзначають своє двадцятиріччя. Одні з них — органи прокуратури. Всього лише через два з лишком місяці після проголошення незалежності Верховна Рада прийняла Закон «Про прокуратуру», започаткувавши тим самим розбудову правової бази молодій країні. А вже 2 грудня 2000 року, враховуючи роль і значення прокуратури у зміцненні законності, захисті прав людей, а також внесок у розвиток правової держави, було встановлено професійне свято — День працівників прокуратури.

Наш співрозмовник — Генеральний прокурор України Віктор ПШОНКА.

Вікторе Павловичу, окрім свята, з яким ми вас вітаємо, привагдливо відзначимо й ще одну важливу особистість для вас дати — на початку листопада виповнився рік вашої роботи на посаді Генпрокурора. Яким він видався для вас і ваших колег? — Відверто кажучи, надзвичайно напруженим. Окрім щоденної поточної роботи, довелося вирішувати багато серйозних питань, головними з яких стали кримінальні справи, що набули великого резонансу в суспільстві, але рішення у яких не приймалися роками, категоричні вимоги європейської спільноти щодо реформування органів прокуратури та кримінальної юстиції загалом, зміцнення професійно-моральних засад діяльності працівників прокуратури.

Насамперед ми оголосили війну корупціонерам усіх рівнів — від районної ланки до центральних органів. За цей період до суду направлено понад півтори тисячі кримінальних справ про корупцію, серед яких 27 справ щодо високопосадовців колишньої і нинішньої влади.

Традиційне запитання до всіх правоохоронців: якою зараз є криміногенна ситуація в державі? Які тенденції викликають найбільше занепокоєння? — Об'єктивно і професійно оцінюючи криміногенну ситуацію в державі, слід зазначити, що ніяких сплесків злочинності, якими залякують громадськість, немає. Певне зростання злочинних проявів було цілком прогнозованим, позаяк у 2009 році законо-

давчо змінено мінімум вартості викраденого майна, з якого настає кримінальна відповідальність — з 907 до 94 гривень. Це дало змогу ефективніше боротися з охочими до чужого добра, зокрема з кишеньковими злодіями, крадіжками з сільських обійсть чи з садових будиночків, що раніше не вважалося криміналом.

Для подолання цих явищ прокуратура й інші правоохоронні органи вживають різноманітні заходи, в тому числі й профілактичного характеру. Упродовж нинішнього року спостерігається стала тенденція до уповільнення темпів зростання загальної злочинності — з 8% у січні до 2-х у листопаді, а в 11 областях взагалі відбулося зниження її рівня. Поменшало особливо тяжких злочинів, зокрема тяжких тілесних ушкоджень, у тому числі зі смертельними наслідками, розбійних нападів, пограбувань. Майже на третину менше зафіксовано й квартирних крадіжок. Щоправда, приблизно на 6% зросло число умисних убивств. При цьому умисних тяжких тілесних ушкоджень зареєстровано на 18% менше. Фахівцям відомо, що ці злочини взаємопов'язані між собою.

Однією з реально існуючих проблем я б назвав ріст рецидивної злочинності. За дорученням Генпрокуратури наші працівники на місцях вивчали причини цього явища. Аналіз свідчить, що, з одного боку, недопрацьовують у плані профілактики органи внутрішніх справ та місцевого самоврядування, а з іншого, — посилення відповідальності за дрібні крадіжки. Втім, прокуратура приділяє цьому питанню особливу увагу. Нами запроваджено комплекс заходів для подолання цього явища.

Одним з головних питань, над якими працюєте, ви назвали виконання зобов'язань перед Радою Європи щодо реформування органів прокуратури...

— Як відомо, останніми роками напрацьовано кілька концепцій подальшого розвитку прокуратури. Але проблема переважно розглядається не в правовій, а політичній площині, що не дає змоги об'єктивно відпрацювати ефективну модель української прокуратури, яка б відповідала всім вимогам демократичного суспільства. Не вдаючись у деталі, окреслю, на мою думку,

головне. За органами прокуратури мають бути закріплені два основні завдання. Перше — у площині кримінального процесу, — здійснення кримінального переслідування та підтримання державного звинувачення, і друге, не менш важливе — повноваження прокурорів поза кримінальною сферою.

У цьому контексті торкнувся проекту нового Кримінально-процесуального кодексу, в підготовці якого органи прокуратури брали активну участь. Головним, на нашу думку є те, що особлива роль як представника держави в системі кримінальної юстиції має належати прокурору. А для виконання завдань кримінально-судочинства, захисту прав громадян та державних інтересів прокурор мусить мати і відповідні повноваження. Така позиція відповідає конституційній функції прокурора з нагляду за органами, котрі проводять досудове розслідування. Без таких повноважень роль прокурора як особи, яка здійснює нагляд і процесуальне керівництво розслідуванням, буде зведена нанівець.

Окремої уваги заслуговує питання проведення досудового слідства безпосередньо прокуратурою. Зокрема, слід надати прокурорів право приймати до свого провадження будь-яку кримінальну справу і проводити у ній слідство повністю або час-

тистово, а також зберегти за ним підслідність певних категорій злочинів — стосовно посадовців високого рівня, суддів, правоохоронців, у сфері економічної злочинності та корупції.

тис. тонн відходів, а на берегах розташовано півтори тисячі полігонів та інших місць складування хімічно небезпечних речовин. Ми змінили підходи до організації правозахисної діяльності прокуратури у цій сфері. Зокрема створили вертикальну систему органів прокуратури, яка б забезпечила комплексний нагляд за додержанням природоохоронного законодавства навколо русла Славутича, — Дніпровськ екологічну прокуратуру на правах обласної, до якої увійшли шість міжрайонних екологічних прокуратур, а її повноваження поширили на дев'ять областей та місто Київ. Упевнений, результати відчутно вже найближчим часом.

У певних наукових і політичних колах триває дискусія: репресивна чи захисна інституція прокуратура. Якими ви бачите повноваження прокурорів поза кримінальною сферою?

— Поточного року прокурорами підтримано обвинувачення у 105 тисячах кримінальних справах з постановленням вироку. Натомість у порядку правозахисту внесено 137 тисяч документів реагування, за результатами розгляду яких відшкодовано майже чотири мільярди гривень. Судами задоволено 66 тис. позовів прокурорів на 7,5 мільярда гривень.

Це загальні дані. Аби конкретизувати, візьмемо окремі проблеми, які стоять перед суспільством. Одна з них — діти, наше майбутнє і одночасно найбільш вразлива частина населення. Попри численні армії працівників соціальних та контролюючих служб у справах дітей, саме за нашим втручанням відшкодовано майже 77 мільйонів дитячих гривень. Поновлено права 230 тис. дітей, за бездіяльність до відповідальності притягнуто понад 12 тисяч посадовців. Або візьмемо землю, найдорожче багатство України і водночас об'єкт незаконного збагачення шахраїв та не-

ДОСЬЄ «УК»

Віктор ПШОНКА. Народився 6 лютого 1954 р. на Донеччині в робітничій родині. Після служби в армії закінчив Харківський юридичний інститут (тепер — Національна юридична академія ім. Я. Мудрого). Працював слідчим, згодом помічником прокурора м. Краматорська. У 1986 р. його призначено прокурором цього міста, а в 1997-му — першим заступником прокурора Донецької обл. У 1998 — 2003 рр. — прокурор Донецької обл., член колегії Генпрокуратури України. З листопада 2003 р. — заступник Генпрокурора. У грудні 2004 р. звільнився з органів прокуратури за власним бажанням, але наприкінці 2006 р. повернувся в це відомство. З 4 листопада 2010 р. — Генеральний прокурор України. Державний радник юстиції України, кандидат юридичних наук, заслужений юрист України.

чистих на руку чиновників. За прокурорського втручання попереджено незаконні операції з майже 30-ма тис. га землі на суму близько двох мільярдів гривень. Ще 45 тисяч га повернуто з незаконного володіння.

Одним з найболючіших питань для держави є заборгованість із оплати праці. На вимогу прокурорів погашено півтора мільярда гривень з виплати зарплати та 300 мільйонів недоїмки зі сплати внесків до Пенсійного фонду.

Ще проблема — екологічна безпека і, зокрема, те, що відбувається з Дніпром, головною водною артерією держави. Нагадаю, цю воду споживають близько 30 млн людей, 13 тис. підприємств та комунальних господарств, а це дві третини території України. В той же час у річку щороку скидається 900

слідування за фактами ганебних вчинків прокурорів.

Для всебічного та об'єктивного реагування в Генпрокуратурі з липня ц. р. працює «телефон довіри». Кожен громадянин може повідомити про порушення закону прокурорами. За чотири місяці надійшло майже 400 дзвінків, інформація ретельно перевіряється.

Правда, нам ще не вдалося повністю викоренити випадки правопорушень у своїх рядах. Цього року виявлено і розслідувано 21 злочин, скоєний працівниками прокуратури. Більшість з них направлено до суду. Трьох колишніх колег засуджено до реального позбавлення волі, ще трьом відбування покарання відстрочено, а одного звільнено на підставі акта амністії.

Кажуть, що захист прав журналістів знаходиться на вашому особливому контролі.

— Генеральна прокуратура розуміє роль і значення журналістів у сучасному суспільстві, тому кожна справа про злочини стосовно працівників засобів масової інформації, пов'язані з їхньою професійною діяльністю, вважається резонансною. Упродовж останніх років досудове слідство у цих справах перебуває на постійному контролі Генпрокуратури. За 10 місяців ц. р. зареєстровано три таких злочини у Донецькій, Миколаївській областях та в м. Києві. Дві кримінальні справи (донецька і київська) вже направлено до суду з обвинувальним висновком.

Окрім того, на особливому контролі Генпрокуратури і питання дотримання прав журналістів та забезпечення цих прав державою. У червні ц. р. утворено міжвідомчу робочу групу з аналізу стану додержання законодавства про свободу слова та захист прав журналістів. За час її роботи за виявленими фактами скоєння злочинів щодо працівників ЗМІ порушено 12 кримінальних справ, половина з яких уже в судах. Також прийнято 19 рішень про відмову в порушенні кримінальної справи, а в 13 випадках мотиви злочинів не знайшли підтвердження.

Проте переважна більшість розглянутих фактів пов'язана з питаннями фінансово-господарської діяльності ЗМІ, організаційно-розпорядчими функціями їхніх керівників, зміни правового статусу тощо. Відповідно до чинного законодавства подібні спірні питання вирішуються не правоохоронними органами, а в судовому порядку. Водночас наголошують органи прокуратури в межах своєї компетенції вживатимуть усіх можливих заходів для попередження протиправних дій проти журналістів та забезпечення законності в медійній сфері.

Олександр БІТТНЕР,
«Урядовий кур'єр»

ВІТАННЯ

Шановні працівники та ветерани органів прокуратури!

Щиро вітаю Вас із професійним святом та з 20-ю річницею від дня утворення прокуратури України!

На Вас покладені великі повноваження та відповідальність — захищати інтереси держави та кожного громадянина. Це потребує самовідданості, мужності та вміння приймати об'єктивні рішення за найскладніших обставин.

Упевнений, що віддаючи значну частину свого життя служінню державі, нинішнє покоління правозахисників виконує своє високе призначення — утвердження верховенства закону.

Висловлюю щиру вдячність за Вашу працю та бажаю міцного здоров'я, професійних успіхів і наснаги!

Щастя та благополуччя Вашим сім'ям!

З повагою

Прем'єр-міністр України Микола АЗАРОВ

ФІНАНСИ

Тяжка ця справа — ухвалення видатків

ГРОШІ. У проекті бюджету на 2012 рік на розвиток ЖКГ залишилися «крихти», але уряд сподівається виправити ситуацію з другої спроби

Як відомо, влада, готуючи проект державного бюджету на 2012 рік, спиралася на очікування другої хвилі економічної кризи. Тому і фінансування чималої кількості програм соціально-економічного розвитку країни на наступний рік було скорочено суттєвіше, ніж планувалося раніше.

Не обійшло це стороною і житлово-комунальне господарство (ЖКГ). Так, поки що в проекті держбюджету заплановано на цю галузь майже 2 млрд грн. Втім, експерти та урядовці вважають, що у другому читанні цього документа (яке має відбутися за умови відкоригованих цифр після ухвалення рішень щодо нової ціни на російський газ) показник фінансування ЖКГ на 2012 рік може значно зрости. Так, нещодавно міністр Мінрегіонбуду Анатолій Близнюк заявив, що він не сподівається отримати в проекті документа, спрямованого на друге читання в парламенті, на ЖКГ 27 млрд грн, які він озвучив у бюджетному поданні. Але урядовець сподівається, що можна буде розраховувати на 6—8 млрд грн.

А от колишній його колега, нині депутат Верховної Ради Володимир Рибак, зазначає, що на фінансу-

На реконструкцію систем водовідведення у першому читанні держбюджету коштів не передбачено

вання ЖКГ потрібно як мінімум 5 млрд грн, але таку суму за всю історію незалежної України ця галузь отримала лише раз — у 2007 році. «Тоді у котельнях замінювали старе обладнання — електродвигуни, насоси, які споживали дуже багато енергії. А взагалі я вважаю, що гроші на розвиток ЖКГ потрібно щорічно виділяти місцевим органам самоврядування. Бо саме вони є основним інститутом управління у країні», —

зазначив він. Утім, із цього приводу з шановним народним обранцем можуть посперечатися деякі експерти, які вважають зосередження коштів на місцях важливою справою, проте зазначають, що саме там «процвітає» корупція. Тому передусім потрібно розв'язати проблему, а потім надавати широкі права місцевим органам.

Плани і реалії

Які саме статті видатків було заплановано у першо-

му проекті закону на розвиток ЖКГ у 2012 році?

Раніше ЗМІ чимало писали про наміри уряду в наступному році збільшити суму відрахувань на погашення різниці у тарифах на газ для населення. Однак експерти зазначають, що у проекті держбюджету на 2012 рік такої статті видатків узагалі немає. Проте в цьому документі можна знайти іншу цифру: 200 млн грн на виконання Державної програми «Питна вода України» на 2006 —

2020 роки, що вдвічі більше, ніж цього року. Також закладено видатки в сумі 100 млн грн на часткову компенсацію сплати коштів за електроенергію, яка використовується для водопостачання. Однак на реконструкцію та будівництво систем центрального водовідведення таких грошей не передбачено.

Не виділено також коштів на наступний рік і на реалізацію пілотних проектів у сфері ЖКГ.

Невраховані пропозиції

Слід зазначити, що за час розгляду проекту головного фінансового документа держави майбутнього року було подано понад 1500 пропозицій, які стосувалися збільшення видаткової частини. Як зазначає незалежний експерт Ірина Ходченко, практично дві третини із них було залишено без будь-якої уваги. «За моєю інформацією, під час підготовки до другого читання проекту держбюджету на 2012 рік уряд зобов'язав авторів законопроекту додатково опрацювати відхилені пропозиції народних депутатів та комітетів Верховної Ради. Однак сам уряд повинен опрацювати питання врегулювання заборгованості із різниці у

ОБГОВОРІТЬ ЦЮ ПРОБЛЕМУ В КОМЕНТАРЯХ НА САЙТІ UKURIER.GOV.UA

тарифах на теплову енергію, послуги водопостачання та водовідведення, які виникли у зв'язку з невідповідностями фактичної вартості тепла та послуг, що затверджувалися органами центральної або місцевої влади», — зазначає вона.

До того, додає І. Ходченко, у шестимісячний термін після ухвалення держбюджету-2012 уряд повинен напрацювати заходи щодо розширення джерел фінансування Загальнодержавної програми реформування та розвитку ЖКГ на 2009—2014 роки.

Чимало експертів упевнені, що головне поповнення державними коштами фінансування вкрай зношеної галузі станеться саме після ухвалення видатків згідно із вищезгаданою програмою. Однак якщо уряд запропонував розглянути зауваження народних депутатів щодо видатків на ЖКГ у 2012 році, то можна чекати реального поповнення грошима статей розвитку галузі і у державному бюджеті на 2012 рік. Хочеться вірити в те, що це все-таки відбудеться і головний фінансовий документ на наступний рік буде не лише соціальним, а й «житлово-комунальним».

Нам грошей не треба, нам тиск прибирай

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ. Керівники ОСББ вважають, що замість казенної допомоги краще було б скасувати справляння будь-яких податків із цих утворень

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства (Мінрегіонбуд) сподівається, що у держбюджеті-2012 буде виділено 2 млрд грн на підтримку об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). Як взагалі фінансується державою утримання цих утворень і чи насправді залишаються задоволеними їхні мешканці? Що можуть зробити державні мужі для того, щоб полегшити діяльність цих об'єднань? І в цілому якими повинні бути відносини держава-ОСББ?

Не все так гладко

Начальник відділу з питань роботи з ОСББ, реформування та розвитку ЖКГ Луганської міської ради Олена Дудель вважає, що попри недостатнє державне фінансування таких утворень, підтримка зі Стабілізаційного фонду для надання коштів ОСББ, які утворюються, існує.

«Обов'язкова вимога для отримання фінансування — це реєстрація об'єднання. І тоді все буде гаразд. Так, минулого року в окремих ОСББ було виконано капітальний ремонт ліфтів, систем центрального опалення, електропостачання тощо. Цього року програма вже була дещо розши-

реною і ми робили ремонт у 20 будинках, що належать таким об'єднанням», — зазначила вона.

Втім, не все так гладко складається в житті, як констатує представник місцевої влади з Луганська.

Приміром, відомий керівник столичного ОСББ по вулиці Великій Житомирській Олег Кий вважає, що сума 2 млрд грн, яку держава збирається виділити об'єднанням у 2012 році, є дуже малою. «Цих грошей навіть не вистачить на невеликі косметичні ремонти у Києві, а що вже казати про всю країну. Я впевнений, що ці ремонти робитимуть «свої» компанії (наближені до держави), які розпорошать кошти і свої люди покладуть собі у кишені добру половину грошей. Також із «осібешних» коштів чимала їх частина піде на ремонт фасадів у містах, які будуть господарями Євро-2012. Ось вам буде і вся допомога», — констатує він.

Взагалі О. Кий зазначає, що всі ремонти за час існування його ОСББ (а це 6 років), мешканці робили власними силами. Так, люди самі на загальних зборах вирішували, скільки грошей і куди саме вони повинні вкласти у конкретний ремонт.

Слід сказати, що чимало таких об'єднань, не чекаючи міфічної

державної допомоги (особливо там, де керівниками є сильні менеджери), самі знаходили і знаходять кошти для утримання та ремонтів будинків. Багато з них здають в оренду різні приміщення на перших поверхах і заробляють на цьому.

Втім, за словами керівника ОСББ з Полтави Олексія Мухіна, для тих утворень, які вже існують, держава може зробити чимало. Але досі не робить.

«Як на мене, то брати гроші з таких об'єднань є великим гріхом. Адже всі доходи ОСББ витрачають на свої ж будинки. Якщо не обкладати наші утворення податками, то думаю, що і держава може взагалі не витрачати ніяких коштів із бюджету. На мою думку, якщо скасують податки для ОСББ, то ми отримаємо масовий рух утворення таких об'єднань по всій країні», — зазначає він.

Без допомоги не обійтись

Можливо, О. Мухін у чомусь і має рацію. Однак існує велике «але». Так, будь-яке ОСББ, яке буде утворене на базі старих будинків, особливо «хрущовок», де роками не проводилися капітальні ремонти та не оновлюва-

лися труби, без допомоги держави не зможе знайти значних коштів на це. За словами О. Кия, норма, згідно з якою перший власник ОСББ повинен провести капремонт, дуже прогресивна, але такі ремонти будуть швидше за все «показухою». І провадити оновлення підземної інфраструктури будуть далеко не всі так звані перші власники будинків. До слова, більшість з них перебувають на утриманні ЖЕКів, а чекати від цих органів добросовісного і якісного ремонту, як кажуть, не доводиться.

Таким чином, держава повинна допомагати ОСББ у двох ключових питаннях: зниження податкового навантаження на них та адресна допомога казенними грошима.

Що стосується першого аспекту, то розумно було б звільнити утворення від обкладання коштів, отриманих об'єднаннями від оренди спільного майна або прибудинкової території податками. Це дуже доречно і справедливо, адже не обкладаються багатьма податками, приміром, неприбуткові благодійні фонди та організації. Чим гірші за них ОСББ, які працюють лише на себе, не видаючи на-гора якусь продукцію? Адже вони самотужки виборю-

ють для себе кошти на гідне існування.

Незалежний експерт Анатолій Терещук зазначив кореспонденту «УК», що для стимулювання утворення ОСББ у застарілому житловому фонді необхідно чітко та конкретно вирішити питання з капітальним ремонтом. «Люди повинні отримати державні гарантії або гарантії місцевих органів влади. Це може бути у вигляді векселя з відстроченням на 3-5 років або якісь інші фінансові зобов'язання документи. Втім, саме держава повинна розуміти, що обдуривши людей і не виконавши такої умови, в ОСББ вже нікого «загнати» насильно буде неможливо. А саме так і виглядають дії влади у цьому аспекті», — зазначив він.

Насамкінець хочеться додати, що питання розвитку та фінансування цих утворень настільки стало важливим для суспільства, що цього року чимало вишів по всій країні заявили, що збираються відкривати спеціальність «менеджер із управління ОСББ». Можливо, за 5-6 років у країні з'являться висококласні фахові управлінці з цього напрямку діяльності і таким об'єднанням житиметься набагато легше.

ЕНЕРГЕТИКА

Після приватизації «Західенерго» зможе подвоїти експорт електроенергії

ГРОШІ. Тільки обсяг інвестицій має у вісім разів перевищити вартість держпакета акцій

Віктор ПЕТРОВСЬКИЙ
для «Урядового кур'єра»

Чи може хтось уявити, що на базарі покупець, хоча поряд з ним нікого немає, пропонує продавцю за вподобану річ на 100 грн більше. Той погоджується, але пропонує звернутися до сусіда по ятці. Якщо він оцінить товар ще дорожче, то це і стане остаточною вартістю, якщо дешевше — нехай вже буде, як домовились... Щось подібне відбулося на торгах з продажу пакета акцій ПАТ «Західенерго», хоча порівнювати їх з базаром, звісно, некоректно.

Умови диктує держава

Початкова вартість 45% державного пакета акцій «Західенерго» була встановлена Фондом держмайна у 1,932 млрд грн. Можливо, ця ціна відлякала інвесторів, які знали, скажімо, що аналітики відомої аудиторської компанії Ernst&Young у своїх зовсім недавніх оцінках давали на 15% менше. Як і те, що якби акції «Західенерго» продавалися на фондовому ринку, то згідно з останніми котировками за них можна було б отримати не більше 1,4 млрд грн.

Наприклад, президент асоціації «Паливно-енергетичний комплекс Львівщини» Ярослав Шпак вважає, що західних інвесторів від участі в приватизації нашої західної енергогенеруючої компанії відлякали «значна зношеність основних фондів української енергетики поряд з високими соціальними та інвестиційними зобов'язаннями». Відомо, що інвестору понад сплату за пакет акцій належить у шестимісячний термін погасити 2,7 млрд грн кредиторської заборгованості «Західенерго» перед бюджетом, Пенсійним та соціальними фондами, через що підсумкова ціна неконфідентального пакета акцій (держава залишає за собою блокуючий пакет у 25% + 1 акція) перевищить 4,6 млрд грн, не рахуючи мільярдних інвестицій, необхідних для модернізації виробництва.

Єдиний претендент в особі ДТЕК вустами свого генерального директора Максима Тимченка раніше підтвердив намір щорічно модернізувати два-три енергоблоки ТЕС «Західенерго», що обходиться компанії в суму не менше мільярда гривень. Щорічно. Було також сказано, що з наступного року розпочнеться проектування будівництва нових енергоблоків.

Умовами продажу пакета акцій «Західенерго» також визначено, що нові власники акцій зобов'язу-

Після отримання інвестицій «Західенерго» зможе запропонувати Заходу більший спектр енергетичних продуктів

ються не допускати виникнення відтермінованої заборгованості компанії перед працівниками із зарплати та інших виплат, передбачених колективним договором. Передбачено і поетапне підвищення заробітної плати з урахуванням інфляції. Проте умовами заборонено протягом трьох років від дати переходу до покупця права власності на пакет акцій без погодження з профспілковою організацією скорочувати кількість працівників компанії понад 5% на рік тощо.

Пропозиція ДТЕК за пакет акцій ПАТ «Західенерго» перевищила стартову ціну на 100 тис. грн. За відсутності інших пропозицій в торгах була поставлена умовна кома. А остаточно крапка — попереду. «Відповідно до процедури, конкурсна комісія пропонує претенденту провести додаткову оцінку продаваних акцій, яка може виявитися вищою за початкову», — заявив директор Департаменту підготовки та проведення конкурсів Фонду держмайна України Ігор Білоцерківець, посилаючись на «Положення про порядок проведення конкурсів з продажу пакетів акцій акціонерних товариств», а саме на процедуру проведення конкурсів з одним учасником.

За його словами, після вибору оцінювача на конкурсних умовах і прове-

дення дооцінки акцій претенденту буде запропоновано укласти договір купівлі акцій у держави за ціною, яка може бути вищою за стартову ціну і конкурсну пропозицію учасника, але аж ніяк не нижчою. З урахуванням тривалості процедури вибору оцінювача і проведення дооцінки, акції підприємства навряд чи зможуть бути продані цього року.

Переможцеві лишається лише пристати на ці умови

Перший заступник голови Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради з питань приватизації Олександр Бондар вважає, що Фонд держмайна зможе виручити від приватизації частки держпакета акцій західної енергогенеруючої компанії більше коштів, ніж планував.

— Враховуючи, що заявку на участь у конкурсі з приватизації «Західенерго» подала тільки одна компанія — ДТЕК, то відповідно до процедури ФДМ повинен запропонувати компанії провести додаткову незалежну оцінку продаваного пакета акцій. Якщо ДТЕК погодиться з вартістю акцій, визначеною за результатами незалежної оцінки, тільки тоді Фонд підпише з

ним договір купівлі-продажу, — зазначив експерт.

Як свідчить практика, каже експерт, який сам тривалий час очолював Фонд держмайна, незалежна оцінка завжди виявляється вищою, ніж початкова ціна. «Проте, враховуючи тривалість процедури вибору незалежного оцінювача і проведення ним оцінки, акції підприємства можуть бути продані тільки в наступному році», — вважає Олександр Бондар.

У тому, що ціна «Західенерго» після дооцінки пакета акцій незалежним оцінювачем бодай не набавить, але зростає, переконаний і фінансовий аналітик інвесткомпанії Eavex Capital Дмитро Чурін. «Держава зацікавлена в тому, щоб продати підприємство... Навряд чи ціна істотно підвищиться, однак і нижчою вона теж не буде», — зазначає він.

Очікується, що на проведення ФДМ конкурсу з відбору незалежного оцінювача потрібно два тижні, а на виконання самої оцінки — майже місяць. Повторна спроба тендеру можлива лише за відмови покупця заплатити за пакет акцій встановлену ціну.

Що чекати від приватизації «Західенерго»?

«Щороку на станції (Бурштинській ТЕС) трапляється до 50 аварійних зупинок, — констатує аналітик інвестиційної компанії «Тройка-Діалог» Сергій Невмержицький. — Тому з 2300 МВт її встановленої потужності реально можна виробляти лише 1700 МВт. З них 1000 МВт іде на потреби споживачів «Бурштинського енергооб'єкта». Себто експортна

ДОВІДКА «УК»

У січні-вересні 2011 року «Західенерго» завдяки зростанню виручки збільшила чистий прибуток до 383 700 000 грн (\$48 млн). При цьому виручка згідно з національними стандартами обліку зросла в річному вираженні на 63% — до 6,7 млрд грн (\$834 млн). Українські аналітики пов'язують поліпшення фінансових показників енергогенеруючих компаній країни зі зростанням тарифу на електроенергію.

потужність у 650 МВт поки є максимально можливою».

Експерт також прогнозує, що, з огляду на інвестиційні можливості покупця, експортний потенціал Бурштинської ТЕС, яка постачає електроенергію в Угорщину, Словаччину й Румунію, може зрости до 1000 МВт. Зважаючи на озвучену Максимом Тимченком програму модернізації основних фондів «Західенерго», слід очікувати, що насамперед інвестор візьметься саме за енергоблоки цієї ТЕС. Наступна на черзі — Добротвірська, з якої електроенергія експортується на Польщу.

Якщо розпочатий в Україні процес реформ (зокрема в енергетичній галузі) набуде встановлених обертів і вітчизняний енергоринок перейде до безпосередніх контактів між виробниками електроенергії та її споживачами, «Західенерго» зможе продавати свою продукцію в Польщу, оминаючи оптовий ринок електроенергії. Зрештою, вже зараз (точніше, з наступного року), отримавши інвестиційну підтримку, енергокомпанія зможе запропонувати Заходу набагато більший спектр енергетичних продуктів зі складнішим графіком поставок.

Яка ціна інвестиційного питання? «Програму, передбачену умовами продажу пакета акцій, на сьогодні спеціалісти «Західенерго» оцінюють в 17 млрд грн, — повідомляє тимчасово виконуючий обов'язки голови правління компанії Володимир Мазяр. — На ці кошти буде повністю проведена реконструкція енергоблоків ТЕС. Зокрема на Бурштинській — шість енергоблоків з дванадцяти, на Добротвірській — два з шести, на Ладизинській — п'ять з шести. На всіх станціях потрібно провести реконструкцію відкритих розподільчих пристроїв. Це — мінімальний обсяг роботи, необхідний на найближчі п'ять років».

Звичайно, найбільш інвестиційновитратними є ремонтні роботи з реконструкції енергоблоків. Вони розпочалися, не очікуючи на результати приватизації. За словами Володимира Мазяра, реконструкцію сьомого енергоблока Бурштинської ТЕС заплановано закінчити в грудні цього року. Після цього терміну роботи буде продовжено на 15 років, оскільки проводиться заміна основних комплектуючих. Потужність заплановано збільшити до 206 МВт від встановленої у 185 МВт. Ще одним важливим питанням у реконструкції цього енергоблока є установка абсолютно нових електрофільтрів, що значно знижують кількість шкідливих викидів у довкілля.

«А по суті, — підкреслює керівник «Західенерго», — ми йдемо до того, щоб виконувати вимоги Європейського союзу щодо викидів шкідливих речовин у атмосферу тепловими електростанціями. Наші електрофільтри після реконструкції повинні мати викиди твердих частинок не більше 50 мг/м³. Слід зазначити, що по всіх станціях відбувається постійний моніторинг викидів на кожному блоці». Під словом «модернізація» у «Західенерго» нині розуміють не наведений наспіх «марафет», а докорінне переобладнання та нове будівництво. «Скажімо, для Бурштинської ТЕС — це насамперед заміна перших чотирьох енергоблоків, — пояснює Володимир Мазяр. — Для Добротвірської — будівництво трьох нових енергоблоків потужністю по 225 МВт кожен. Це дало б змогу нарощувати виробництво електроенергії та збільшити експорт у країни Європи. Нині генеруючі потужності Добротвірської ТЕС дозволяють експортувати 200 МВт».

Щоб ефективно працювати на українському ринку та конкурувати з європейськими виробниками електроенергії, потрібно запроваджувати нові технології, модернізувати та замінювати зношене устаткування.

Усім зрозуміло, що практично всі енергоблоки відпрацювали свій проектний ресурс і без серйозних капіталовкладень неможливо розвиватися. Будівництво нових енергоблоків потребує мільярдних капіталовкладень. А щоб стати конкурентоспроможним на європейському енергетичному ринку, потрібно негайно проводити серйозну модернізацію всієї генеруючої компанії, — переконаний очільник «Західенерго». Він вірить у приватизацію компанії, до завершення епопеї з якою лишився навіть не крок — півкроку.

МАШИНОБУДУВАННЯ

«Фрунзе» означає розвиток і оновлення»

**Генеральний директор
ПАТ «Сумське НВО
імені М. В. Фрунзе»
Олексій ЦИМБАЛ**

У більшості співвітчизників сло-божанські Суми асоціюються насамперед з робітничим колективом науково-виробничого об'єднання імені Фрунзе. Це історична закономірність, адже фрунзенці мають унікальну виробничу історію. 28 листопада 1896 року указом Його Імператорської Величності Миколи II були затверджені умови діяльності в Росії Бельгійського акціонерного товариства «Сумські машинобудівні майстерні (анонімне товариство)». Саме той день поклав початок роботі сьогодняшнього флагмана європейського машинобудування, про який знають у найвіддаленіших кутках світу.

З нагоди ювілею кореспондент «УК» зустрівся з генеральним директором підприємства Олексієм ЦИМБАЛОМ.

УК Олексію Юрійовичу, ваше рідне місто — Миколаїв, але з 21 березня цього року працюєте в Сумах, де очолюєте провідне машинобудівне підприємство України. Чи досить часу, аби запитати, що значить «Фрунзе» особисто для вас?

— Цілком. Моє знайомство з машинобудівним виробництвом розпочалося не цьогогорічної весни, а значно раніше. Ще коли був студентом, разом з однокурсниками вчилися на досвіді фрунзенців стосовно запровадження господарського розрахунку, швидкого освоєння випуску нових продуктів. Адже на той час то був справжній прорив, виробничі відкриття, які вражали новизною й несподіваними рішеннями. Приємно, що ці кращі надбання, цей креативний настрій підприємству вдалося зберегти, незважаючи на круті історичні віражі. Сьогодні колектив прагне закріпити досягнуті результати, розвинути їх і залишатися на передових виробничих і наукових позиціях в Україні та світі.

Зверніть увагу — у нас не просто підприємство, а науково-

виробниче об'єднання. Тобто сплав невід'ємних складових, які за умови грамотного господарювання неодмінно гарантуватимуть успіх. До того ж маємо ще один вид поєднання — молодості й досвіду. Є трудові династії з ветеранами, в яких понад 50-річний стаж роботи на підприємстві, і зовсім молоді фахівці — вони вносять свіжий сучасний струмінь у виробниче життя.

За ці трохи більш як півроку і колектив, і місто стали мені близькими й дорогими. Вірю, що попереду в нас будуть нові успіхи і досягнення, які стануть продовженням історії підприємства.

УК Об'єднання імені Фрунзе вважається машинобудівним. Але випускає продукцію не лише для цієї галузі...

— Справді, її спектр надзвичайно широкий і різноплановий. Провідним для нас залишається виготовлення і поставка технологічного обладнання для нафтової та газової промисловості, зокрема газоперекачувальних агрегатів і компресорів — вони займають 60 відсотків загального портфеля замовлень. Однак маємо значний досвід виготовлення обладнання для хімічної промисловості, підприємств атомної енергетики, військово-промислового комплексу, брали участь у низці космічних проектів, про що, до речі, повідомляв «Урядовий кур'єр».

УК Судячи з наведеного переліку, маєте потужний кадровий і технічний потенціал.

— Безперечно. Умовно кажучи, 90% у загальному успіху — працівників, решта — технічна складова. Кадри — наш найголовніший актив.

Стосовно другого — парк технологічного обладнання налічує понад 6 тисяч одиниць. У зварювальному виробництві застосовуємо практично всі відомі види зварювання — електронно-промене-ве, електрошлакове, плазмове,

газотермічне і вакуумне зміцнення металів тощо. Іншими словами, і з кадрової, і з технічної точок зору підприємство має досить потужний потенціал.

УК З партнерами яких країн співпрацюєте особливо активно і які проекти стали знаковими для нинішнього ювілейного року?

— Вже багато років поспіль нашими основними партнерами залишаються підприємства нафтогазового комплексу Російської Федерації — 65-70% замовлень. Нині для російського «Газпрому» продовжуємо виготовляти комплекс обладнання для оснащення магістральних газопроводів «Ухта — Торжок», «Північний потік», виконуємо окремі замовлення для компаній «Роснефть», «Новатек», «Сургутнефтегаз», «Лукойл».

На будь-якому виробничому процесі якість гарантується

Вважаємо колективним успіхом пуск в експлуатацію дотискувальної компресорної станції «Хазар», що в Туркменістані. Вона має виняткове значення для цієї країни. Раніше попутний газ спалювався на факелах, а відтепер його використовуватимуть у газопровідній мережі.

Серед партнерів — замовники з Узбекистану. Виготовляємо чимало обладнання для оснащення родовища Урга, реконструкції Мубарецького газопереробного заводу, розпочинаємо будівництво дотискувальної компресорної

ДОСЬЄ «УК»

Олексій ЦИМБАЛ. Народився 1 жовтня 1971 року в Миколаєві. Закінчив Миколаївський кораблебудівний інститут за спеціальністю «Економіка і управління в машинобудуванні». В 2007—2008 роках навчався за програмою Школи бізнесу Відкритого університету Великобританії і одержав професійний сертифікат в галузі менеджменту.

Трудову діяльність розпочав у 1994 році. Пройшов трудовий шлях від економіста ливарного цеху до фінансового директора державного підприємства «Зоря — Машпроект». З березня 2011 року — генеральний директор ПАТ «Сумське НВО імені М. В. Фрунзе». Кандидат економічних наук.

станції в рамках розширення потужностей теплової електростанції у Навої.

Активно співпрацюємо з Іраном, Казахстаном, Азербайджаном, частину робіт виконуємо на замовлення вітчизняних партнерів. Стосовно останнього маємо сподівання на активізацію саме вітчизняного напрямку, зокрема в рамках реконструкції газотранспортної

портфелем замовлень, яка максимально відображає всю контрактну картину. Також запроваджуємо систему автоматизованого проектування, завдяки якій прагнемо скоротити трудові витрати на розробку конструкторської документації, поліпшити якість креслень та розрахунків.

УК Сумчани знають, що ПАТ тривалий час залишається бюджетотворюючим підприємством — сьогодні кожна сьома гривня міської скарбниці надходить від фрунзенців. Так само відомо про активну благодійну діяльність, яку проводить товариство. А який, образно кажучи, соціальний щит мають працівники?

— Соціальний захист — окрема розгалужена програма, що враховує десятки різних нюансів і відтінків. Турбота про кожного працівника, їхнє здоров'я, відпочинок були і завжди залишатимуться основою основ роботи керівництва, профспілкового комітету. Колективним договором передбачена низка пільг і компенсацій, надання матеріальної допомоги, безвідсоткових кредитів для власних потреб і навчання. Завжди пам'ятаємо: здоров'я працівників — найцінніший капітал будь-якого підприємства. У розпорядженні колективу — бази відпочинку «Сонячна галявина» і «Зелений гай», дитячий оздоровчий центр «Чайка», санаторій-профілакторій. Робітники разом із дітьми цілота відпочивають на берегах Чорного та Азовського морів.

Повністю фінансуємо власний банк крові, створений 1995 року. Завдяки йому всі працівники і члени їхніх сімей у разі потреби можуть безкоштовно одержати компоненти крові, необхідні для проведення операцій, лікування в гематологічних, хірургічних, гінекологічних, опікових центрах і відділеннях України.

Якщо вже мова зайшла про благодійну діяльність, то не вистачить і сторінки, аби перерахувати всі її пункти. Але ми робимо добро не заради звітності. За нашого сприяння відроджено низку духовних святинь, допомагаємо міській громаді в облаштуванні обласного центру, беремо участь у багатьох різнопланових проектах.

УК Що ви скажете колективу того дня, коли відзначатимете ювілей?

— Привітаю усіх і кожного зі 115-річчям нашого підприємства. Підприємства з багатою історією, з традиціями, що передаються з покоління в покоління фрунзенців, з яскравими здобутками та зверненнями! Побажаю насамперед міцного здоров'я, душевного комфорту і злагоди в родині, віри й впевненості в завтрашньому дні. Переконалий: все, що маємо зробити, неодмінно зробимо! Адже «Фрунзе» означає розвиток і оновлення. Завдяки цьому й надалі залишатимемося колективом, на який орієнтуватимуться інші підприємства.

Олександр ВЕРТІЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

ВІХИ ІСТОРІЇ

28 листопада 1896 р. — Указом Його Імператорської Величності Миколи II були затверджені умови діяльності в Росії Бельгійського акціонерного товариства «Сумські машинобудівні майстерні (анонімне товариство)».

1897 р. — випущено першу продукцію — головним чином для ремонту цукрозаводів та залізниць. Колектив налічує 350 робітників.

1900-1902 рр. — налагоджено виробництво випарних апаратів, фільтрувальних та бурякових пресів для цукрозаводів.

1908 р. — виготовлено першу вітчизняну парову машину.

1910-1912 рр. — завдяки створенню професійної конструкторської групи виготовлено низку нових виробів для різних галузей і насамперед відцентрових насосів низького та високого тиску.

1922 р. — повністю відновлено виробництво після громадянської війни.

1928 р. — підприємство одержує назву «Сумський машинобудівний завод імені М. В. Фрунзе».

1929 р. — вперше в Україні освоєно електродугове зварювання.

1933 р. — виготовлено перший поршневий компресор продуктивністю 10 тисяч кубічних метрів на годину.

1937—1940 рр. — випущено унікальний надпотужний компресор для синтезу аміаку.

1941—1944 рр. — евакуація до міст Тамбов, Черчик, Челябинськ, Кемерово. Виконання завдань для потреб фронту.

1946—1948 рр. — відновлення виробничих потужностей.

1950—1959 рр. — виготовлення обладнання для атомної промисловості та цільових програм космічних досліджень.

1960 р. — на конвеєрі вітчизняна новинка — важкі компресори.

1969—1975 рр. — освоєно випуск 72 зразків нових установок, машин і агрегатів.

1976 р. — створено Сумське машинобудівне виробниче об'єднання імені М. В. Фрунзе.

1980 р. — до складу об'єднання включено завод атомно-енергетичного машинобудування.

1985 р. — Підприємство одержує назву «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання імені М.В. Фрунзе».

1988 р. — італійська фірма «Даніелі» будує фрунзенцям завод з виробництва об'єднаних бурильних і ведучих труб для нафтової і газової промисловості.

1994 р. — створення на базі підприємства акціонерного товариства відкритого типу.

1997 р. — одержано сертифікат, який підтверджує відповідність існуючої у ПАТ системи якості продукції міжнародному стандарту ISO 9001.

2000—2006 рр. — розширення номенклатури продукції, реструктуризація підприємства, введення в експлуатацію нових промислових об'єктів.

2007 р. — підприємство ввійшло до складу фінансово-промислової групи «Енергетичний стандарт».

2011 р. — ПАТ «Сумське НВО імені М. В. Фрунзе» перейменоване в публічне акціонерне товариство.

ОСВІТА

Після уроків — «Що? Де? Коли?»

ДУМКА. На Дніпропетровщині презентували концепцію проекту розвитку інтелектуального руху

Наталія ВІЛОВИЦЬКА,
«Урядовий кур'єр»

У школах Дніпропетровської області наступного навчального року планують запровадити інноваційний факультативний курс «Інтелект». Майбутніх ейнштейнів та ньютонів навчатимуть теорії розв'язання винахідницьких задач та перемагати в інтелектуальних іграх. На рівні шкіл та вишів, а згодом — міст і районів проводитимуть турніри інтелектуальних ігор на кшталт «Що? Де? Коли?» та «Брейн-ринг».

Представлений днями проект «Розвиток інтелектуального руху на Дніпропетровщині» передбачає також підготовку тренерів та викладачів, створення бази питань для інтелекту-

альних ігор, проведення навчальних семінарів, організацію шкільних та студентських команд. І вже наступного літа в одному з літніх таборів заплановано

умови для інтелектуальної самореалізації молоді в кожному місті чи селищі нашої області», — заявив голова Дніпропетровської облдержадміністрації

освітньої програми «Новий Дніпропетровщині — новий стандарт освіти!» Він дасть змогу впровадити нові сучасні методики розвитку інтелектуального потенціалу молоді. А це важливий елемент розвитку всієї Дніпропетровщини.

Магістр клубу «Що? Де? Коли?», власник трьох призів «Кришталева сова» та призу «Діамантова сова», телеведучий і продюсер Андрій Козлов зазначив, що ініціатива Дніпропетровської обласної влади за масштабністю та обсягом завдань не має аналогів. «Сьогодні ми живемо в інформаційному суспільстві, коли інформації багато і вона доступна. Проте більша частина людей, на жаль, не вміє користуватися нею, — сказав Андрій Козлов. — Справжніх знавців-еруди-

тів стає дедалі менше. Завдяки Інтернету втрачається потреба розвивати пам'ять та розумову діяльність. Проте інтелектуальні ігри протидіють цим шкідливим процесам. Вони виховують розумних, освічених людей, що вміють думати, користуватися знаннями та приймати рішення».

До речі, один з перших у Радянському Союзі міських клубів «Що? Де? Коли?» з'явився 1982 року саме в Дніпропетровську. І назва гри «Брейн-ринг» народилася з подачі дніпропетровських знавців — Олександра Рубіна, Оксани Балазанової, Бориса Бородині і Марини Білоцерківської. У 1996 році в Дніпропетровську створили Лігу українських клубів гри «Що? Де? Коли?» Її президентами в

різні роки були дніпропетровці Анатолій Коган та Сергій Кузенко.

Команди знавців з Дніпропетровська ставали неодноразовими призерами чемпіонатів України з цих ігор. Нещодавно в місті на Дніпрі відбувся перший етап чемпіонату України з гри «Що? Де? Коли?», в якому переможцями також стали дніпропетровці — команда «Примати». У турнірі взяли участь 49 команд з усіх регіонів країни. В їх складі — легендарні гравці з Одеси — Анатолій Вассерман, Грина Морозовська, команда Одеського національного університету імені Мечникова (останній абсолютний чемпіон московського телевізійного турніру з «Брейн-рингу»).

«Запишіть мене в гурток»

ІНІЦІАТИВА. Педагогічний університет імені М. Драгоманова пропонує по-новому готувати кадри для позашкільної роботи

Микола ПЕТРУШЕНКО,
«Урядовий кур'єр»

Весною глибоко вразила несподівана зустріч у Національному еколого-натуралістичному центрі. Група школярів одного з райцентрів Київської області заворожено спостерігала за роботою юних пасічників-кіян, дивувалась, що їхні столичні однолітки доглядають за кроликами і качками, вирощують розсаду, роблять вироби з лози...

— Нам би такі гуртки! — мрійливо говорили вони.

З'ясувалось, що вдома позашкільною освітою практично не займаються. І ця екскурсія була для них справжнісіньким святом. Правда, проблема не нова?! Для багатьох сімей — головний біль, чим зайняти дитину після уроків. Та й ще так, аби вона не просто час вбивала, а розвивалась. Навчалась, робила щось власними руками. Необхідно це не лише окремим Петрикам та Галинкам — усій державі. Адже наше суспільство, за визначенням директора Інституту проблем виховання НАПН професора Івана Беха, має бути суспільством знань і майстрів прагматичної дії. Досягти цього можна лише поєднанням шкільної і позашкільної освіти.

Як це краще зробити? Про це йшлося на презентації наукового дослідження за грантом Президента України «Розроблення змісту підготовки педагогічних працівників для позашкільної освіти в Україні». Його проводив Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова протягом 2011 року. Основна мета роботи — науково обґрунтувати та розробити структуру і зміст професійної підготовки педагогічних працівників для позашкільної освіти в сучасних умовах.

Актуальність теми обумовлена тим, що позашкільна освіта є невід'ємною складовою системи освіти України. Серед основних завдань нещодавно прийнятої

Дозвілля юних має бути змістовним

Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012 — 2021 роки визначено також збереження та розвиток мережі позашкільних навчальних закладів різних форм власності для надання додаткових освітніх послуг, використання виховного потенціалу системи позашкільної освіти як основи гармонійного розвитку особистості тощо.

Особлива актуальність створення умов для забезпечення змістовного дозвілля дітей зумовлена зростаючим неконтрольованим потоком інформаційної продукції, що має агресивну спрямованість і низьку культуру.

Ключова роль у забезпеченні якісної позашкільної освіти нале-

жить педагогам позашкільних навчальних закладів. Водночас кадрова проблема тут постає надзвичайно гостро. Це зумовлено недостатнім престижем професії педагога-позашкільника, а також

ної підготовки, а також розроблено зміст навчання. За результатами дослідження розроблено сайт «Позашкільна освіта», підготовлено навчальну програму «Теорія і методика позашкільної освіти» і

Треба змінити погляд суспільства на позашкільну освіту. Вона має стати центром, який інтегрує всю діяльність дитини.

відсутністю системи підготовки кадрів для позашкільної освіти.

У процесі дослідження розкрито особливості професійної підготовки педагогів-позашкільників; визначена структура їх професій-

навчальний посібник «Основи позашкільної освіти».

Одна з пропозицій учених — відкриття спеціалізованих кафедр у педагогічних вишах. Ректор Національного педагогічного уні-

верситету імені М. Драгоманова академік Віктор Андрущенко повідомив, що в цьому навчальному закладі вона буде.

Учасники зустрічі наголошували, що порушена тема — не лише педагогічна.

— Треба змінити погляд суспільства на позашкільну освіту, — підкреслив академік Іван Бех. — Вона має стати центром, який інтегрує всю діяльність дитини, щоб підготувати дитину до практичної діяльності, слід поєднати і позашкільну освіту.

На думку академіка Академії правових наук Михайла Костицького, нині закони ринку домінують над законами держави. Освіта комерціалізується. Фактично держава самоусунулась від виховання юного покоління. Тому зростає підліткова злочинність.

— Всі упущення в позашкільній освіті, — резюмував він, — обертаються трагедією для тих, кого виховує вулиця.

— Біда в тому, — ділилась наболілим в. о. директора Українського державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді Наталія Савченко, — що держава мало уваги приділяє позашкільним педагогам. У них дуже низька зарплата. Витримують і залишаються працювати лише ентузіасти.

Підтримав колегу і директор Національного еколого-натуралістичного центру Володимир Вербицький. Його свідчення — найвищої ваги аргумент. Адже, попри всі труднощі, Володимир Валентиновичу вдалося підібрати, згуртувати і зберегти колектив ентузіастів, який не дозволив зруйнувати центр, що став зразком позашкільної роботи. Хто хоча б раз там побував, обов'язково просить: «Запишіть мене в гурток!» А це — найавторитетніше свідчення «за» позакласну роботу. Допоможе їм в цьому ініціатива, започаткована університетом імені М. Драгоманова.

Фото Олександра ЛЕПЕТУХИ

ОСОБИСТОСТІ

Незрівняний світ Назарія Яремчука

ПАМ'ЯТЬ. 30 листопада українському слов'єві виповнилося б шістдесят — його пісні завжди будуть поміж нас

Світлана ІСАЧЕНКО
для «Урядового кур'єра»

Цього року як ніколи вродив виноград. Важкі грона гнули лози, посаджені Назарієм у батьковім саду. Його сестра, пані Катерина, пригощає всіх, хто приходить до родинного обійстя Яремчуків, медовими яблуками й грушами з того саду: «Наша смерекова хата завжди була гостинною для добрих людей».

Вона випрасувала братові вишиванки, як завжди це робить до дня його народження, розвісила в кімнаті концертні костюми. Поряд — святкова сорочка, вишита маминою рукою старовинною технікою низинки.

Усім ї співали всі

Книги, родинні ікони й рушники, сімейні фото: батько Назарій Танасійович у військовій формі з бойовими нагородами, мати Марія Дарівна — учасниця театрального колективу, що діяв при Вижицькому народному домі, старші брати — Дмитро, Степан і Богдан. Катерина з Назарієм у дитинстві — одне обличчя. На припічку футбольний м'яч: принесли хлопчак з місцевої школи, коли виграла традиційний щорічний міжшкільний чемпіонат з футболу на приз Назарія Яремчука. Він любив футбол і казав: «Не став би співаком — був би футболістом».

Скрізь — афіші до численних концертів Назарія, за якими можна простежити його гастрольні поїздки і творчий шлях загалом: від «Смерічки» до самостійних сольних виступів, що збирали переповнені зали.

— У нас усі співали, — розповідає Катерина Назарівна. — То від мами. Вона співала в церковному хорі, виступала на самодіяльній театральній сцені, гарно грала на мандоліні, яку я зберігаю як сімейну реліквію. Її доброта, артистичність, врода передалися нам, дітям. Від тата — поміркованість і щирість. Брат Богдан мав оперний голос, вони часто співали разом з Дмитром Гнатюком. А Назарчик (він був наймолодшим, і ми його завжди тільки так називали) з дитинства любив іти в гори і там співати — на полонинах, біля Черемошу. І коли працював певний час у львівській сейсморпартії, що розвідувала корисні копалини Карпат, виробляв голос на гірських просторах, співаючи на повні груди...

У пані Катерини перехоплює подих, вона ледь стримує сльози. Ці спогади світлі, але біль за ними — неவிгоийний. Тепер вона берегиня сімейної пам'яті, родинної садиби, що стала музеєм Назарія Яремчука. Сюди їдуть, аби поклонитися

У «Смерічку» Назарія привів композитор Левко Дутківський

тися порогах, що вивели у світ видатного співака.

— Він для всіх нас залишився молодим, невимовно красивим. Мене завжди запитують: яким він був? Талановитим хлопчиком, надзвичайно лагідним і милим. У нас різниця в два роки, ми завжди були разом. Коли я пішла до школи, брат був поруч — йому дозволили сидіти зі мною за однією партою, і він таки брався до науки. Батько хотів, щоб він вивчився на священика, але мама вимірювала молодшому синочкові співочу долю. Пам'ятаю, як вона тішилася новині, що Назарій співає в «Смерічці». Коли хвороба вже забирала її останні сили, написала лист керівникові ансамблю Левкові Дутківському, щоб допоміг вивести її сина в люди. Левко виконав те прохання. Перші Назарові виступи на телебаченні їй не судилося побачити. Але мама чула, як лунали синові пісні на радіо, і дуже тому раділа...

Злет був стрімкий

Зі щоденника Назарія Яремчука: «Як я потрапив у «Смерічку»? Вчився на курсах шоферів у Вижицькому районному будинку культури. Там відбувалися й репетиції ансамблю. Одного разу я прийшов на репетицію. А там був мій викладач. Він дав мені свою пісню «Незрівняний світ краси» і пісню Володі Івасюка «Я піду в далекі гори». Оце був мій початок».

Йому залишилося розправити творчі крила — злет був стрімкий. Створе-

У такому складі співався «Водограй»

ний 1967 року при Вижицькому будинку культури молодим композитором Левком Дутківським вокально-інструментальний ансамбль «Смерічка» на початку 70-х тріумфально увірвався в радянську естраду. Голоси його солістів — Назарія Яремчука, Василя Зінкевича, Володимира Івасюка лунали від Балтики до Камчатки. Івасюкові «Червону руту» і «Водограй» співала вся країна. У тих піснях, тих голосах і ритах бриніла сама молодість, вирували азарт і енергія свободи. «Ничого себе самодеяльність! — вигукував у захопленні Соловйов-Седой. — Что же тогда мы называем профессиональной сценой?» Перемоги на найпрестижніших всесоюзних конкурсах тих років «Алло, ми шукаємо таланти!» та «Пісня року» (тричі поспіль!), запрошення на найвідоміші пісенні фестивалі, гастролі, записи телепрограм, зйомки музичних фільмів. (Мало хто знає, але «Водограй» у

знаменитій стрічці «Червона рута» співають за кадром Назарій Яремчук з Марією Ісак, а глядач бачить щасливих і усміхнених Софію Ротару й Василя Зінкевича. Так трапилось: тих не встигли зняти, а тих — записати...)

Але для нього не було висот, вищих за гори рідного села Рівня, що розташовувалося впритул до Вижиці. Не було мелодій, сильніших і дзвінкіших за пісню хвилі Черемошу. Назарію Яремчуку відкрилися найкращі концертні сцени світу. Однак він більше любив співати чабанам на гірських полонинах: «Тут мені найкраще співається, тут особливе повітря, тут ближче до небес». Поспішав зі своїми піснями до земляків — у будинки культури і сільські клуби. Співав українцям Канади й Аргентини — відому пісню «Лелека з України» присвятив братові по батькові Дмитрові, який був набагато старшим за нього і вимушений був покинути рідну землю, бо у війну брав участь у національно-

му визвольному русі. Давав концерти в Афганістані серед військових наметів, у Чорнобилі — ліквідаторам аварії в самісінській зоні відчуження, причому у найважчий і найстрашніший час.

Скрізь співочі виступи Назарія Яремчука перетворювалися на велелюдне і яскраве свято.

Кришталево чиста в мистецтві людина

Серед найдорожчих його нагород був приз глядацьких симпатій, вручений 1981 року на Всесвітньому конкурсі естрадної пісні «Братиславська ліра». А 1987-го Назарій офіційно отримав звання Народного артиста України. Хоч давно таким був — істинно народним. «Кришталево чиста в мистецтві людина», — скаже згодом поет Микола Сингаївський.

Ще коли ми були у Вижиці, ще коли все тільки починалося, в нас було жартівливе змагання: кому сьогодні прийде більше листів на адресу будинку культури. Вигравав завжди Назар, — розповідає одна з перших солісток «Смерічки», перша виконавиця славного «Водограю» Мирослава Єжиленко. — Йому писав увесь Радянський Союз. Його любили — не тільки за гарний голос й писану вроду. Любили за щирю душу, благородне серце, які він вкладав у пісні і з якими йшов життям.

— Пані Мирослава, зізнайтеся, між вами було почуття? Ви так закохано дивилися з Назарієм один одному у вічі, коли співали «Водограй»? Кіноплівка зафіксувала цю щемливу мить.

— Ні, то така сценічна постановка. Але дотримуватись режисерського задуму було неважко. Однак ми всі були добрими друзями — і тільки. Левко Дутківський суворо заборонив усіякі амурні взаємини в колективі, аби ніщо не заважало творчості, і був цілковито правий. Кохання далеко не завжди несе з собою тільки радісні миті. До речі, Назар казав, що я дуже схожа на його перше кохання — її звали Марічкою. Це ім'я було його оберегом, його святиною. Він дуже любив свою маму Марію. А якщо ми випадково через багато років зустрілися у Вижиці, і він так радісно каже: «Ходім, Миросю, з кимось тебе познайомлю! Ось — моє щастя, моя Марічка!» В машині сиділа маленька донечка Назара — справді, мов світлий промінчик...

Він передав усе найкраще, що мав, своїм дітям. Дмитро, Назар, Марічка Яремчуки — на професійній сцені. Його пісні, його

приклад виводять у світ пісенного мистецтва юні таланти.

До глядача — з відкритою душею

У ці ювілейні дні в Чернівцях, в обласній філармонії, де Назарій Яремчук відбувся як професійний співак і де працював усе життя, проходив конкурс молодих виконавців естрадної пісні, названий його іменем. За великим рахунком, саме в цих стінах постала сучасна українська естрада. І Назарій Яремчук стояв біля її витоків. Разом з Левком Дутківським, Володимиром Івасюком, Софією Ротару, Василем Зінкевичем, Миколою Мозговим, Павлом Дворським. З ними не тільки зродились сучасні ритми і мелодії. Були негласно сформовані і утверджені критерії пісенного виконання, основний з яких — щирість, а потім уже голос і зовнішня краса. «Треба так, щоб до глядача — з відкритою душею. І все, що є, повинно бути віддано до останку», — казав Назарій. Ця щира нота бринить і в піснях, і в його житті. А фестиваль його імені, поза сумнівом, стане тим камертоном, який задаватиме тон нашій естраді, витискуючи з неї найменші прояви фальші.

В обласній філармонії урочисто відкрито меморіальну кімнату-музей Назарія Яремчука. Трепетно бережуть згадку про народного артиста й у Вижицькій школі-інтернаті, де він певний час вчився і яка названа на його честь. Тут теж є така кімната-музей. На стендах — Назарієві учнівські зошити, списані рівним зразковим почерком, таблиці успішності з відмінними оцінками, фотографії, особисті речі. «Ми хочемо бути схожими на Назарія Яремчука, — кажуть діти. — Зрозуміло, не всі можуть так співати. Але ми можемо добре вчитися, добре поводитися».

У Чернівцях, у Вижиці і Рівні в ювілейний день святково і пісенно. На Назарів ювілей з'їхалися його друзі, творчі побратими, рідні, шанувальники його творчості. Спомини, пісні, сльози на очах і радість у серці.

«Мені здається, що минуле — одна невпинна кольорова строката стрічка, — писав Назарій у своєму щоденнику. — Була юність босоного, кукурудзяна, де «хобли-хобли, ховайся добре!». Була первинна єдність із природою, всесвітом. Головне — мати надію на щастя. Кожній людині треба проиятися у своїй душі Божим словом до того, що може привести нас до добра»...

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

Знахідки студентів поповнять музеї

Валерій МЕЛЬНИК,
«Урядовий кур'єр»

МИНУВШИНА. Державне підприємство «Волинські старожитності» до кінця року поповнить фонди краєзнавчих музеїв регіону 10-ма тисячами нових експонатів. А минулого року їх було передано в державний музейний фонд навіть більше — 11 тисяч.

Деякі знахідки днями були представлені на пересувній виставці.

— Щороку ми приймаємо студентів історичного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки на археологічну практику, — розповів директор ДП «Волинські старожитності» Олексій Златогорський. — 2011-го разом зі студентами ми проводили дослідження в різних регіонах Великої Волині.

База практики у Хрінниках розміщена на березі мальовничого водосховища. Дослідження тут проводяться поряд на багатопов'язаних поселеннях в урочищах «Шанків Яр», «Високий берег» та в навколишніх селах. У IV—V ст. н. е. тут розміщувалася столиця германських племен — торговельний та релігійний центр. Приваблюють студентів і практики, що проходять у Шацьку на березі озера Люцимер. З допомогою лопати, скребачки та пензля вони відкривають тут втрачені сторінки з історії давньоруського городища «Рай» — улюбленого місця відпочинку волинського князя Володимира Васильовича.

Отож не дивно, що їхні знахідки працівники «Волинських старожитностей» виставили на історичному факультеті. Тут представлені позолочений медальйон купця з Крупи, уламок позолоченої булavi з Пересопниці, енкаліпони, наконечники стріл, кам'яні знаряддя, монети та інші артефакти.

ФОТОФАКТ

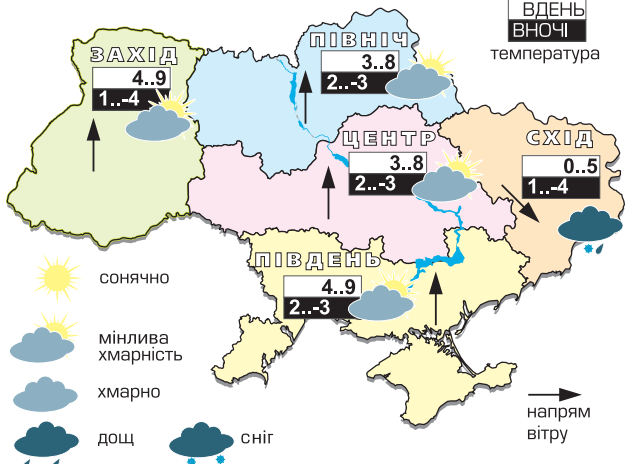
СВЯТО НАБЛИЖАЄТЬСЯ. У центрі Києва монтують новорічну ялинку. Цьогоріч вона буде штучною, важитиме 44 тонни та сягне 40 метрів у висоту, не враховуючи верхівки. Власне зверху і почали роботу фахівці, які встановили металевий каркас, взялися нарощувати штучні гілочки новорічного дерева.

Представники місцевої влади переконані, що штучна ялинка є дуже прийнятним ходом з екологічних міркувань. Раніше для монтажу

головної ялинки країни використовували 460 сосен. А ще штучна зелена красуня абсолютно безпечна для мешканців, адже її виготовлено із нейтральних, волого- та морозостійких матеріалів.

Головна новорічна ялинка на Майдані Незалежності засвітиться яскравими вогнями 19 грудня 2011 р. Кажуть, вона буде оформлена у стилі Євро-2012 — головної для нашої країни спортивної події наступного року.

ПОГОДА НА ЗАВТРА

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 2 ГРУДНЯ

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	+2 -3	+3 +8	Черкаська	+1 -4	+3 +8
Житомирська	+2 -3	+3 +8	Кіровоградська	+1 -4	+3 +8
Чернігівська	+2 -3	+1 +6	Полтавська	+2 -3	+1 +6
Сумська	+1 -4	+1 +6	Дніпропетровська	+2 -3	+1 +6
Закарпатська	-1 -6	+2 +7	Одеська	+1 -4	+5 +10
Рівненська	+2 -3	+3 +8	Миколаївська	+1 -4	+3 +8
Львівська	+2 -3	+4 +9	Херсонська	+2 -3	+2 +7
Івано-Франківська	-2 -7	+5 +10	Запорізька	+2 -3	+1 +6
Волинська	+2 -3	+3 +8	Харківська	+2 -3	0 +5
Хмельницька	-1 -6	+3 +8	Донецька	+2 -3	+1 +6
Чернівецька	-2 -7	+4 +9	Луганська	0 -5	0 +5
Тернопільська	-1 -6	+3 +8	Крим	-1 +4	+2 +7
Вінницька	0 -5	+3 +8	Київ	-1 +1	+5 +7

Укргідрометцентр

Мистецтво проти телебачення

Олена ІВАШКО, «Урядовий кур'єр»

ФЕСТИВАЛІ. У Миколаєві відбувся фестиваль сучасного мистецтва «ART Листопад». Перша подія в рамках заходу пройшла в Галереї на Спаській, де відкрилася виставка київського художника Артема Солопа, автора коміксів. У своїх картинах він активно застосовує графіку, трафарети, стріт-арт і живопис, зображуючи головних героїв своїх творів — різних роботів і кіборгів. Щодо сучасної творчості, директор фестивалю Микита Худяков підкреслив, що саме у мистецтві можна віднайти необхідну концентрацію нових ідей, відчуттів та емоцій, які можуть змінити світ.

Ще однією цікавою подією «ART Листопаду» став майстер-клас одесита Олександра Мілова, художника і режисера. Він стурбований тим, що «телевізор виховав в людях заздрість і розучив мріяти», тому й показав на фестивалі короткий фільм «Помста» про нелюбов до телебачення.

Відбулися майстер-класи з медіа-арту та відео, конкурс відеороликів, відео-шоу та чисельні виставки.

Браконьєри нагадали про... Новий рік

Владислав КИРЕЙ, «Урядовий кур'єр»

ЗЛОЧИН. Саме на гарячому, із сокирами та пилками заступали на Черкащині мисливців за ялинками, які вийшли на таємне полювання задовго до Новорічних свят. Кілька занадто підприємливих чоловіків вирішили заробити на зелених красунях, поки їхні конкуренти ще дрімають. І вирушили до лісу. Насадження під Смілою молоді, розкішні. З них би вирости височенні сосни. Однак про це браконьєри не думали. Хоч надворі була глупа ніч, пилки й сокири працювали з повним навантаженням. За короткий час зрубали 103 сосни. Ось тут і наспіла державна лісова охорона разом із міліцією.

На запитання, як планували реалізовувати зрубання дерева, зловмисники відповіли: до середини грудня їх мали зберігати у підвалах, а з відкриттям ялинкових ярмарків — доставляти в обласний центр. Як повідомили в обласному управлінні лісового та мисливського господарства, порушники завдали лісовому господарству чималої шкоди. Збитки підраховують. Справою займаються слідчі Смілянського райвідділу міліції.

ТИБЕТСЬКИЙ РЕЦЕПТ
СЕКСУАЛЬНОГО ДОВГОЛІТТЯ

- СИЛЬНА ЕРЕКЦІЯ
- ШВИДКЕ ВІДНОВЛЕННЯ ДЛЯ ПОВТОРНОЇ БЛИЗЬКОСТІ
- ЯСКРАВИЙ ОРГАЗМ
- УПЕВНЕНІСТЬ У СВОЇХ СИЛАХ

КОНСУЛЬТАЦІЯ ТА ЗАМОВЛЕННЯ ЗА ТЕЛЕФОНОМ

ГАРЯЧОЇ ЛІНІЇ
ОСТЕРІГАЙТЕСЯ ПІДРОБОК
телефон в м. Києві (044) 454-14-41

0-800-50-50-52
(дзвінок у межах України зі стаціонарного телефону безкоштовний, з мобільного — за тарифами оператора)
www.yarsagumba.com.ua

Не є лікарським засобом. Висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи МОЗ України від 01.07.2010 р. № 05.03.02-03/45180

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

Засновник — Кабінет Міністрів України
Реєстраційне свідоцтво КВ № 2 від 12 квітня 1994 року
Передплатні індекси «Урядового кур'єра» —
61035, 40227 (пільговий)

Головний редактор — Сергій БРАГА
Перший заступник
головного редактора
Леонід САМСОНЕНКО
Заступники головного редактора:
Зоя РОМАН,
Лариса УСЕНКО
Відповідальний секретар
Іван ГРОМ'ЯК

Адреса в Інтернеті: www.ukurier.gov.ua
Адреса редакції: 01008, Київ, вул. Садова, 1
Телефон для довідок: 253-12-95.
Телефони відділу реклами: 253-55-09,
факс: 253-72-91, 253-34-78, e-mail: adv@ukcc.com.ua
«Урядовий кур'єр» виходить у вівторок, середу, четвер,
п'ятницю та суботу
Зам. № 22508. Тираж 51189

Листування з читачами тільки
на сторінках газети.
Відповідальність за достовірність
інформації та реклами несуть автори
та рекламодавці.
Набрано і зверстано у комп'ютерному
центрі «Урядового кур'єра».
Друк: ТОВ «Мегіа-Поліграф»,
04073, Київ, вул. Марка Бовчка, 12/14
www.mega-poligraf.kiev.ua